

OPINNÄYTETYÖ

Koulunuorisotyön selvitys Opimme elämää varten

Lotta Partanen

Järjestö- ja nuorisotyön koulutusohjelma
(210 op)

Arvioitavaksi jättämisaika
(5/2021)

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Koulutuksen nimi: Yhteisöpedagogi

Tekijät: Lotta Partanen
Opinnäytetyön nimi: Koulunuorisotyön selvitys. Opimme elämää varten
Sivumäärä: 42 ja 3 liitesivua
Työn ohjaaja(t): Jenni Hernelahti
Työn tilaaja(t): Mäntsälän nuorisopalvelut, Vuokko Leirimaa

Koulussa ja nuorisotyössä tehdään arvokasta kasvatustyötä, jossa saadaan hyvät valmiudet elmään. Nuorisotyö on laajentamassa toimintaansa koulun puolelle, minkä takia koulunuorisotyöstä on tullut uusi trendi nuorisotyössä.

Mäntsälän nuorisopalvelun kohtaamistyö on siirtynyt verkkoon viimeaikoina ja kohtaamistyö jäänyt melkein kokonaan. Koulunuorisotyö muodon lisäksi kehitettävänä on edistää yhteistyötä nuorisopalvelun ja koulun välillä. Yhteistyötä edistäessä eri tahojen työntekijöiden kasvot tulisivat toisilleen tutummaksi. Tutut aikuiset on tärkeä edellytys yhteistyön kannalta.

Opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää koulunuorisotyö osaksi nuorisopalvelua ja edistää nuorisopalvelun ja Myllymäen koulun välistä yhteistyötä. Tarkoitukseni oli selvittää koulun henkilökunnalta, millaista koulunuorisotyötä henkilökunta toivoi koululle ja miten nuorisopalvelut kehittäisivät yhteistyötään koulujen kanssa.

Käytin tiedonkeruu menetelmänä kyselyä. Suunnittelin kyselyn yhdessä nuoriso-ohjaajan kanssa. Laadin kyselyn Webropol-ohjelmalla. Lähetin kyselyn 30:lle Myllymäen koulun henkilökunnan jäsenelle. Kyselyyn vastasi 19 henkilöä. Näistä vastauksista laadin analyysin, joka on opinnäytetyöni tuotos.

Analyysistä tuli ilmi, että koulunuorisotyötä lisäämällä olisi vaikutusta kouluviihtyvyyteen ja koulukiusaamisen ennaltaehkäisemiseen. Analyysissä ilmeni koulun henkilökunnan myönteisyys yhteistyön kehittämiseksi. Analyysin perusteella tarkoituksena oli aloittaa koulunuorisotyön kokeilu heti keväällä 2021. Analyysistä laadin yhdessä nuoriso-ohjaajan kanssa koulunuorisotyön toimintasuunnitelman, kuinka toimintaa toteutetaan Myllymäen koulussa keväällä 2021.

Koulunuorisotyön kokeilu ei toteutunut keväällä 2021 korona rajoitusten tiukennuttua. Koulunuorisotyön kokeilua oli tarkoitus arvioida yhteisöllisellä toimintapaja-menetelmänä, johon kohderyhmän oppilaat olisivat osallistuneet. Suunnittelin toimintapajaan sopivat menetelmät, joita voi hyödyntää myös jatkossa toiminnan arviointia ajatellen.

Asiasanat: Nuorisotyö; Kasvatusyhteistyö; Yhteistyö; Ryhmädynamiikka; Osallisuus
<http://finto.fi/ysa/fi/>

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Community educator

Author: Lotta Partanen

Title: Report on school youth work. We learn for life.

Number of Pages: 42 and 3 attachment pages

Supervisor(s): Jenni Hernelahti

Commissioned by: Mäntsälä youth services, Vuokko Leirimaa

Valuable educational work is done in school and youth work, where you get a good ability to live. School youth work is a new trend in youth work and youth work is expanding its work to the school side. The encounter work of the Mäntsälä youth service has recently moved online and the encounter work has remained almost complete.

By promoting cooperation, the faces of employees from different parties would become more familiar to each other. Familiar adults are an important prerequisite for cooperation.

The aim of the thesis was to develop school youth work into a youth service and promotes co-operation between the youth service and the Myllymäki school.

My intention was to find out from the school staff what kind of school youth work the staff would like for their school and how youth services would develop their cooperation with schools.

I used the data collection method as survey and I designed a community workshop as a method for evaluating the work. I created the survey with Webropol. I sent a questionnaire to 30 school staff members. 19 people responded to the survey. The questionnaire answers of which I made the analysis is the output of the thesis.

The analysis showed that increasing school youth work would have an impact on school well-being and the prevention of school bullying. The analysis showed that the school staff was positive about developing the cooperation. Based on the analysis, the intention was to start an experiment in school youth work as early as spring 2021. Together with the youth counselor, I prepared an action plan for school youth work, how the activities will be implemented in Myllymäki school in the spring 2021.

The experiment with school youth work did not start in the spring of 2021 after the Covid-19 restrictions became stricter. The experiment in school youth work was to be evaluated in community workshop as a method in which the students of the target group would have participated. I designed suitable methods for the workshop, which can also be used in the future for evaluating the operation.

Keywords: Youth work; Educational partnership; Cooperation; Group dynamics

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	5
2	TIETOPERUSTA	7
	2.1 Koulunuorisotyö	7
	2.2 Kasvatuskumppanuus	11
	2.3 Yhteistyön merkitys	14
	2.4 Ryhmädynamiikka	16
3	KEHITTÄMISTYÖ	19
	3.1 Kysely menetelmänä	19
	3.2 Aineiston keruu	19
	3.3 Kyselyn analyysi	20
	3.4 Toimintasuunnitelma	32
	3.5 Koulunuorisotyön kokeilun arviointi	33
	3.6 Yhteisöllinen menetelmä	34
	3.7 Toiminallinen menetelmä	35
	3.8 Suunniteltu toimintapaja	36
4	Lopuksi	38
	4.1 Pohdinta opinnäytetyöprosessista	39
	LÄHTEET	41
	LIITTEET	43

1 JOHDANTO

Koulussa ja nuorisotyössä tehdään arvokasta kasvatustyötä, jossa saadaan hyvät valmiudet elämään. Koulunuorisotyö yhdistää nämä kaksi hienoa kasvuympäristöä yhteen isoksi kokonaisuudeksi. On tärkeää antaa elämän eväitä juuri siellä missä lapset ja nuoret viettävät suurimman osan ajastaan päivän aikana eli koulussa.

Koulunuorisotyö on tämän päivän puheenaihe ja uusi työmuoto nuorisotyössä. Monta vuotta olen työskennellyt alakoulussa. Olen huomannut työvuosieni aikana, että kouluarki on hektistä ja omasta kokemuksestani voin todeta, että koulun henkilökunnalla on rajalliset resurssit oppilaiden kiireettömään kohtaamiseen. Uskon, että kiireettömällä kohtaamisella on suuri vaikutus kouluviihtyvyyteen sekä koulukiusaamisen ennaltaehkäisemiseen. Koulunuorisotyössä yhdistyisivät niin työkokemukseni koululla kuin koulutukseni nuoriso-ohjaajasta yhteisöpedagogiksi, minkä takia valitsin opinnäytetyö aiheeksi koulunuorisotyön. Koulunuorisotyö on tehnyt minuun vaikutuksen vielä entisestään tämän opinnäytetyön parissa.

Mäntsälän nuorisopalvelut on opinnäytetyöni tilaaja. Keskustelin nuorisopalveluiden työntekijöiden kanssa koulunuorisotyön puuttumisesta jo ennen opinnäytetyötäni. Tässä opinnäytetyössä koulunuorisotyöllä tarkoitetaan koulussa tehtävää nuorisotyötä. Koulussa tehtävää nuorisotyötä tehdään myös koulunuorisotyönnimikkeellä.

Ilman opinnäytetyötä ja siitä muodostunutta projektia nuorisopalveluista ei olisi välttämättä lähtenyt kehittämään koulunuorisotyötä vielä tänä keväänä. Uskon, että kyseisellä opinnäytetyöllä on vaikutusta koulunuorisotyön aloittamiseksi kunnassa. Korona-aikana nuorisopalvelut ovat joutuneet supistamaan omaa toimintaansa verkkopainotteiseksi, jonka seurauksena nuorten kohtaaminen, joka on osa nuorisotyön ydintä, on jäänyt melkein kokonaan. Koulunuorisotyössä kohdattaisiin lapsia ja nuoria. Koulunuorisotyössä nuoriso-ohjaaja olisi kiinteä osa koulun viikoittaista arkea ja hänen tehtävänään on erilaisia tehtäviä koulussa.

Koulunuorisotyö muodon lisäksi kehitettävänä on edistää yhteistyötä nuorisopalveluiden ja koulun välillä, joka tukee samalla kasvatuskumppanuutta. Yhteistyön edistyessä eri tahojen työntekijöiden kasvot tulisivat toisilleen tutummaksi. Tutut työntekijät eri tahoilla on tärkeä edellytys yhteistyön kannalta. Se helpottaa pienessä kunnassa käytännön toimimista, madaltaa

viestinnän kynnyistä sekä parantaa vuorovaikutusta niin toimijoilla, kuten opettajat ja nuorisohjaajat, kuin kohderyhmäläisillä eli oppilailla.

Koulunuorisotyö on nouseva trendi nuorisotyössä ja siksi onkin hyvä tiedustella, millaista koulunuorisotyötä koulun henkilökunta toivoisi koululleen. Valitsin kohdekouluksi Mäntsälän Myllymäen koulun, koska nuorisopalveluista tunnetaan koulun oppilaita ja koulu sijaitsee lähellä paikallista nuorisotaloa.

Lähestyin Myllymäen koulun henkilökuntaa kyselyllä, joka kartoitti nuorisopalveluiden ja koulun tämänhetkistä yhteistyötä ja samalla selvitti, millaista koulunuorisotyötä koulun henkilökunta toivoi koululleen. Opinnäytetyön tuotoksena on kyselystä laadittu analyysi, jonka lähetin erillisenä tiedostona opinnäytetyön tilaajalle ja nuorisohjaajalle. Analyysin perusteella nuorisopalveluista nuorisohjaaja pääsisi aloittamaan koulunuorisotyötä koulussa.

Tavoitteena on saada alustava kokemus koulunuorisotyöstä ja saada koulunuorisotyön muoto osaksi nuorisopalvelua niin, että se saisi jatkoa myös tulevaisuudessakin Mäntsälän kunnalla. Koulunuorisotyön kokeilun aikana nuorisopalveluiden työntekijöiden ja Myllymäen koulun henkilökunnan olisi tarkoitus tulla tutuksi toisilleen. Tavoitteena on, että nuorisopalvelut ja Myllymäen koulu tekisivät jatkossa enemmän yhteistyötä. Tärkeimpänä tavoitteena on, että nuorisopalvelut kohtaavat kaikkia koulun oppilaita ja saavat uudenlaista kosketuspintaa tutuista lapsista ja nuorista.

2 TIETOPERUSTA

Tietoperustassa koulunuorisotyön lisäksi käsittelen kasvatuskumppanuutta, yhteistyön ja ryhmädynamiikan merkitystä, jotka nousivat tärkeimpinä teemoina kyselyä suunnitellessa. Nämä käsitteet tukevat toinen toisiaan. Yhteistyö tukee samalla koulunuorisotyötä sekä kasvatuskumppanuutta. Koulunuorisotyö on yhteistyötä koulun kanssa ja toiminta tukee koulun yhteisöllisyyttä, oppilaiden ryhmädynamiikkaa sekä kasvatuskumppanuuttakin. Käsitteillä on myös yhteinen, ennaltaehkäisevä toiminta-ajatus esimerkiksi koulukiusaamisen ehkäisemiseksi.

2.1 Koulunuorisotyö

Koulunuorisotyön muodon ympärillä on ollut useita erilaisia valtakunnallisia kokeiluja, jotka linkittyvät nuorisotyön ja koulun rajapintaan. Esimerkiksi Humak:ssa ensimmäinen koulunuorisotyön kehittämishanke toteutettiin vuonna 2002–2003, mihin oli palkattu nuorisotyöntekijä. (Kolehmainen & Lahtinen 2014, 8.) Koulunuorisotyö on yleistynyt sen jälkeen ja kouluilla on havaittu tarvetta aikuiselle, jolla on aikaa kohtaamiselle, on helposti lähestyttävissä. Koulunuorisotyö on nuorisotyön uusi työmuoto, joka on osana koulun arkea ja nuorisotyöntekijä osana koulun henkilökuntaa. Koulunuorisotyöntekijän vastuulla on erilaisia tehtäviä koululla, esimerkiksi yhteisöllisyyteen kasvattaminen, kiusaamisen ehkäiseminen ja kouluviihtyvyyden parantaminen sekä niihin kuuluvat erilaiset työmenetelmät. (Aluehallintovirasto 2016.)

Koulunuorisotyö on tärkeää, koska koulun ja nuorisotyön yhteisenä ja jaettuna motiivina on tuoda kouluun aikuinen, jolla ei ole arviointivelvollisuutta. Nuorisotyöntekijät ovat osana moniammatillista kouluyhteisöä, joka nähdään keinona tukea lasten ja nuorten asemaa lisäämällä yksilöä kohtaavaa työtä. Nuorisotyölle on ominaista lähteä liikkeelle lasten ja nuorten tarpeista, ideoista ja lähtökohdista, mikä rikastaa koulun toimintaa ja auttaa havaitsemaan arkisia itsestäänselvyksiä. Tämän keinon myötä pystytään vastaamaan lasten ja nuorten tarpeeseen kohdata aikuisia paremmin. Nuorisotyön vahvuus on kohtaava ja kuunteleva työote. Nuoris-

työlle ominaista on kohtaava ammattilainen, joka voi samalla täydentää koulussa olevien aikuisten osaamista. Tämä varmistaa, että koulussa on riittävästi aikuisia, joille oppilaat voivat jutella ilman ajanvarausta. (Kiilakoski 2014, 56–59.)

Koulunuorisotyötä kannattaa nuoriso-ohjaajan suunnitella yhdessä koulun kanssa, jotta koulunuorisotyön toimintamalli vastaa koulun tarpeita sekä nuorisotyöntekijän vahvuuksia. Keskeisiä työmenetelmiä koulunuorisotyössä on KiVa Koulu -toiminta, vertaissovittelu, oppilaskunnan hallitus, tukioppilastoiminta, välituntien aktivoiminen, välitunneilla oppilaiden kanssa vietetty aika, nuorisotalotyö, kasvatustunnit, pienryhmätoiminta, osallistuminen oppitunneille, yksilökeskustelut, ryhmäytystoiminta, kasvatustalokeskustelut, jatkoryhmäytytys ja osallistavat oppitunnit. (Aluehallintovirasto 2016.)

Koulunuorisotyön menetelmien avausten myötä selviää, millaista koulunuorisotyö voisi olla ja millaisiin asioihin koulunuorisotyö keskittyisi kouluarjessa.

KiVa Koulu -toiminta on opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama hanke koulukiusaamisen ennaltaehkäisemiseksi. Harjoitteissa haastetaan lasten ja nuorten ajattelua ja vaikutetaan samalla heidän asenteisiinsa kiusaamista vastaan. KiVa Koulu -toimintaan koulunuorisotyöntekijä on tervetullut mukaan. Silloin hän pitää KiVa Koulu oppitunteja luokille ja osallistua hankkeeseen yhteistyössä koulun kanssa. (Aluehallintovirasto 2016.)

KiVa Koulu ja seuraava VERSO menetelmä keskittyy vahvasti kiusaamisen ennaltaehkäisyyn ja kuinka ristiriitatilanteita selvitellään yhdessä oppilaiden kanssa. Menetelmät ovat ihanteellisia kouluarjessa, mutta omasta kokemuksestani menetelmät eivät toimi ilman lisäresurssia ja siksi koulunuorisotyönohjaaja on loistava lisäapu KiVa Koulun ja VERSO ohjaajana toimimiseen. Koulunuorisotyön käsikirjassa mainittiin ensimmäisinä koulunuorisotyön menetelmiksi KiVa Koulu ja VERSO, joiden toiminta-ajatus on kiusaamista vastaan toimiminen. Ensimmäisinä mainitut menetelmät ovat mielestäni tärkeimmät menetelmät. On selvää, että kiusaamisen ennaltaehkäisyyn tarvitaan lisäresurssia ja koulukiusaamiseen pitää puuttua. Koulunuorisotyön tärkein menetelmä on kiusaamisen ennaltaehkäiseminen.

Vertaissovittelu eli VERSO on ratkaisukeskeinen menetelmä, jossa ratkaistaan oppilaiden välisiä ristiriitatilanteita ja puututaan mieltä pahoittavaan toimintaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Vertaissovittelussa toimii riitatilanteessa olevien oppilaiden lisäksi koulutettu koulun oppilas, joka on puolueeton tilanteessa. Sovittelussa pyritään löytämään yhdessä ratkaisu

niin, että tilanne ei enää toistu. Koulunuorisotyöntekijä voi toimia VERSO-ohjaajana, joka opettaa rauhalliseen keskusteluun ja järkevään ajatteluun aggressiivisuuden sijaan. (mt.,)

Oppilaskunnan hallitus koostuu luokkien luottamusoppilaista. Oppilaskunnan hallituksessa harjoitellaan demokraattisten päätösten tekoa koulun yhteisissä asioissa. Luottamusoppilaiden kanssa voidaan vaikuttaa koulun yhteisöllisyyteen heidän haluamallaan tavalla ja toiminta on tällöin mielekästä oppilaille. Tämä on koulunuorisotyöntekijälle keino toimia koulussa aktiivisemmän ja monipuolisemman toiminnan mahdollistajana. (mt.,)

Tukioppilas toimii vertaistukena nuorempien oppilaiden kanssa ja on heidän tukenaan. Tukioppilastoiminnan tavoitteena on edistää kaverisuhteita, kouluviihtyvyyttä, yhteisvastuuta sekä turvallista ja kannustavaa ilmapiiriä koulussa. Tukioppilastoiminta on koulunuorisotyöntekijälle loistava työkenttä koulussa, jossa tukioppilaiden kanssa yhdessä järjestetyt toiminnat aktivoivat koulun oppilaita paremmin kuin yksin toteuttama toiminta. Tukioppilaiden kanssa on mahdollisuus järjestää erilaista toimintaa koulussa, esimerkiksi tukari-välitunteja tai jatkoryhmäytystoimintaa. (mt.,)

Koulunuorisotyöntekijä voi suunnitella välitunneille erilaisia leikkimielisiä kisailuja ja pelailuja, jotka tuovat iloa ja virtaa koulupäiviin. Välituntitoiminnan tarkoituksena on, että jokaisella oppilaalla on mahdollisuus osallistua matalalla kynnyksellä. Välituntitoiminnassa vähempi on parempi, eikä sen tarvitse olla suurta ja ihmeellistä. (mt.,)

Välitunnilla oppilaiden kanssa vietetty aika on koulunuorisotyön tärkeimpiä hetkiä. Välitunneilla pääsee juttelemaan oppilaiden kanssa, puuttumaan kiusaamistilanteisiin ja hoitamaan tilanteita nuorisotyöllisin menetelmin. Samalla pystyy olemaan oppilaille läsnä oleva aikuinen, jolla on aikaa. Suurimmalla osalla oppilaista on paljon asiaa ja halu jutella niistä. Lisäksi suurin osa oppilaista kaipaa aikuiselta kuuntelevaa korvaa ja kiinnostusta heidän asioistaan. (mt.,)

Nuorisotalotyö ja koulunuorisotyö tukevat toinen toisiaan. Koulunuorisotyöntekijä työskentelee nuorisotilaa lähellä sijaitsevalla koululla, jolloin varmistetaan, että hän tapaa nuoria heidän vapaa-ajallaan ja koulussa. Nuorisotalotyön ansiosta nuorisotyöntekijä tuo koululle tietoa nuorten vapaa-ajasta. Nuorisotyöntekijä voi nopeasti reagoida oppilaiden keskuudessa nouseviin ilmiöihin, esimerkiksi nuuskan käytön yleistymiseen. (mt.,)

Kasvatustunnit antavat oppilaille mahdollisuuden keskustella koulunuorisotyöntekijän kanssa luottamuksellisesti. Tutulle aikuiselle on helpompi puhua mieltä askarruttavissa asioista kuin

opettajalle tai tuntemattomalle. Koulunuorisotyöntekijä voi toteuttaa joko omin voimin tai asiantuntijoiden kanssa kasvatustunteja, joiden teemoine voi olla esimerkiksi päihde- tai seksuaalikasvatus tai yhdenvertaisuutta edistävät oppitunnit. (mt.,)

Koulunuorisotyöntekijä voi järjestää koulun tarpeiden mukaan erilaista pienryhmätoimintaa, esimerkiksi ryhmiä hiljaisemmille oppilaille, erilaisia tsemppiryhmiä, joissa motivoidaan oppilaita korottamaan arvosanoja tai päihderyhmiä, joissa keskustellaan päihdeiden käytöstä ja kannustetaan niiden lopettamiseen. (mt.,)

Koulunuorisotyöntekijä voi osallistua avustajana ryhmäytystä tukevilla, yhteisöllisyyteen kasvattavilla terveystiedon seksuaalisuutta käsittelevillä tai KiVa Koulun oppitunneilla. Tärkeää on huomioida, ettei koulunuorisotyöntekijä ole koulunkäynninohjaaja. Koulunuorisotyöntekijä voi auttaa uusia oppilaita sopeutumaan luokkaan ja toimia uuden aiheen opiskelun motivoijana. (mt.,)

Koulunuorisotyöntekijä toimii oppilaille matalan kynnyksen palveluna, jonka luo pääsee helposti ja nopeasti. Yksilökeskusteluiden aiheina voi olla kiusaaminen, luvattomat poissaolot, oppilaan elämänmuutokset ja yksinäisyys. Tapaamiseen ei tarvita ongelmaa. Koulunuorisotyöntekijän luokse voi mennä myös iloisissa asioissa, joita on tapahtunut oppilaan elämässä. Koulunuorisotyöntekijän tulee olla tietoinen omista tehtävistään, ettei ajaudu esimerkiksi kuraattorin työkentälle ja myös ymmärtää ohjata muun palvelun piiriin, mikäli oma tarjoamansa apu ei riitä oppilaalle. Koulunuorisotyöntekijällä on vaitiolovelvollisuuden lisäksi velvollisuus viedä oppilaan asioita eteenpäin esimerkiksi lastensuojeluasioissa. (mt.,)

Koulunuorisotyössä ryhmäytys toteutetaan mahdollisimman pian lukukauden alkaessa, yleisimmin seitsemäsluokkalaisten ryhmäytyksellä. Seitsemäsluokkalaisten ryhmäytys toteutetaan päiväluontoisena, jolloin vietetään päivä uuden luokan kanssa suorittaen ryhmäytymistä vahvistavia tehtäviä, joita nuoriso-ohjaaja on suunnitellut. Jatkoryhmäytyksestä puhutaan silloin, kun luokissa esiintyy kiusaamista tai huonoa ilmapiiriä. (mt.,)

Koulunuorisotyöntekijä voi toimia opettajan parina kasvatustietokeskustelussa. Kasvatustietokeskustelu on ratkaisukeskeisyyteen pohjautuva menetelmä, joka tarjoaa vaihtoehdon jälki-istunnolle. Kasvatustietokeskustelun tarkoituksena on edistää oppilaan vuorovaikutustaitoja, mikä vähentää koulussa esiintyvää häiriökäyttäytymistä. Keskustelussa pyritään ohjaamaan oppilaan käyttäytymistä ja oppilaan on itse mietittävä rikkomuksensa seuraukset. Keskustelu vahvistaa oppilaan

vastuuntuntoa ja määrittää kasvun rajoja. Lisäksi oppilaalle tulee tunne, että hänestä välitetään ja asiat otetaan vakavasti. (mt.,)

Koulunuorisotyöntekijä voi kehittää oppilaiden osallisuutta oppitunneilla. Osallistavien oppituntien avulla saadaan erilaista näkökulmaa perinteiseen oppimiseen ja motivaatiota opiskeluun. Osallistavat oppitunnit ovat yleensä ryhmätyöskentelypainotteisia ja toimitaan erilaisissa oppimisympäristöissä. Tämän työmuodon kautta opettaja saa uudenlaista näkökulmaa oppilaisiin ja voi löytää heistä vahvuuksia. Esimerkiksi opetettavaa aihetta voi opiskella draaman avulla. (mt.,)

2.2 Kasvatuskumppanuus

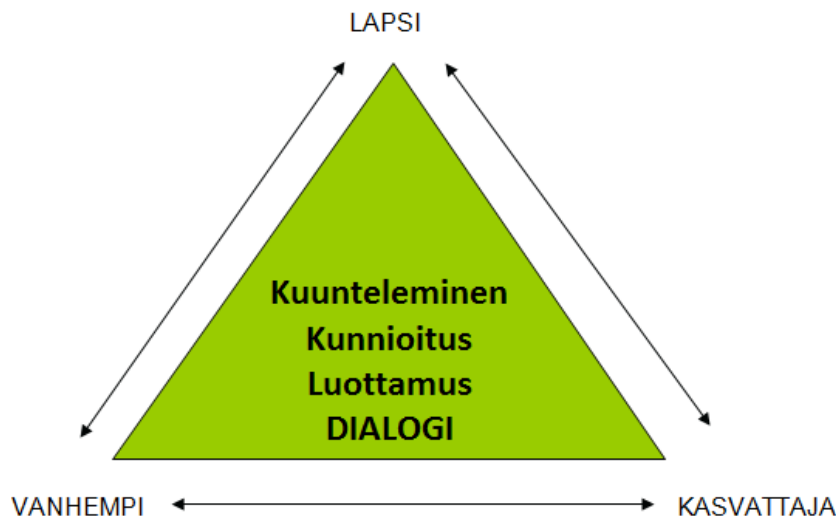
Kasvatuskumppanuus tarkoittaa tapaa, jossa kasvatusalanimittilaiset ja lapsen tai nuoren vanhemmat tekevät yhteistyötä. Kasvatuskumppanuudella pyritään ennaltaehkäisevään toimintaan, jolloin tuetaan lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia. (Lämsä 2013, 60.)

Kasvatuskumppanuus kehittyi 1990-luvulla erilaisilla kasvatusyhteistyöhankkeilla, jolloin hankkeissa sovittiin yhteisistä pelisäännöistä sekä vanhemmat valtuuttivat muut aikuiset osallistumaan lasten kasvatukseen. Kasvatuskumppanuudessa on siis kyse työnjaosta, jokaisen tehdessä oman osuutensa, vuorovaikutuksesta ja yhdessä toimimisesta yhteisten kasvatustavoitteiden saavuttamiseksi. Jo lastensuojelulain perusteella kaikki alle 18-vuotiaat ovat lapsia, heillä on oikeus erityiseen huolenpitoon ja suojeluun. Lasten ja nuorten tulee kasvaa vanhempiensa huolenpidon alaisuudessa tai olosuhteissa, jotka turvaavat heidän terveen ja tasapainoisen kasvunsa ja kehityksensä. (mt., 49–50.)

Vanhempien kasvatustavuu on tärkein. Lasten ja nuorten kasvu- ja kehityksessä toimivien tahojen perustehtävänä on tukea lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä. Kasvatusalanimittilaiset eivät voi täysin 100 % ottaa kasvatustavuu, vaan sen sijaan tarvitaan yhteistoimintaa eri tahojen kanssa. Kasvatuskumppanuudesta puhutaan jo päivähoitossa, mutta myös koulun puolella kasvatuskumppanuuden sijaan puhutaan usein kodin ja koulun yhteistyöstä. (mt., 49–50.)

Kasvatuskumppanuus on tietoista sitoutumista toimimaan yhdessä lasten ja nuorten kasvun, kehityksen ja oppimisen tukemiseen. Kasvatuskumppanuus toimii jatkumona kaikissa lapsen

ja nuoren kehityskaaren vaiheissa. Kasvatuskumppanuus on epävirallista, yhteisymmärrykseen pyrkivää, vanhempien arvoja, asenteita ja pyrkimyksiä kunnioittavaa ammattilaistoimintaa, jolle on tyypillistä molemminpuolinen luottamus, sitoutuminen ja kunnioitus. (mt., 50–51.)

Kuva 1: Kasvatuskumppanuus Kuva: Tmi Taisto Lehtinen

Vuorovaikutus on tärkeässä osassa kasvatuskumppanuutta, jota ohjaavat kuulemisen, kunnioituksen, luottamuksen ja dialogisuuden periaatteet. Ennen kaikkea kasvatuskumppanuudessa on kyse vanhempien ja kasvatustalon ammattilaisten aidosta ja tasavertaisesta kohtaamisesta ja vuoropuhelusta, jossa yhdistyvät niin ammattilaisten osaaminen ja asiantuntemus sekä vanhemman oman lapsensa tuntemus lapsen hyvinvointia tukevalla tavalla. Vanhempi on lapsensa asiantuntija, jonka tieto on laadultaan erilaista kuin ammattilaisten. (Lämsä 2013, 50–51.)

Välittäminen kuuluu kasvatukseen, jossa otetaan huomioon lapsen tai nuoren tarpeita, toiveita ja kykyjä. Kasvatuksessa aikuisen tekemä ratkaisu ei ole aina välttämättä lapsen tai nuoren toiveiden mukainen. Aikuisen on aina arvioitava, miten tehdyt ratkaisut vaikuttavat lapsen tai nuoren elämään. Kasvatus vaatii myös rajojen asettamista. Kasvatuskumppanuuden tavoitteena on kohdata ja ratkaista mahdollisimman paljon arjen haasteita juuri siellä missä lapset ja

nuoret viettävät suurimman osan ajastaan. Tarkoitus on, että jokaisella lapsella, nuorella ja aikuisella on tukenaan laaja kasvattajien verkosto, joka luo turvallisen kasvatusympäristön. (mt., 52.)

Kasvatuskumppanuudessa on kyse koko koulun toimintakulttuurin joustavuudesta sekä asioiden ajattelemista uudella tavalla. Jotta monialainen yhteistyö sekä kasvatuskumppanuus edistyisi, vaatii se koko työyhteisöltä kehittämiskykyä, avoimuutta uusille työntekijöille ja heidän osaamiselleen, sekä muutosta omissa toiminta- ja työtavoissaan. (Kolehmainen & Lahtinen 2014, 20–21.)

Kasvatuskumppanuutta ja sen tavoitteita kuvaaviin sanoihin kuten lisätä, tukea, kehittää, vahvistaa ja syventää, liittyy ajatus positiivisista muutoksista ja nykytilaa paremman tilan tavoittelusta. Kasvatuskumppanuus mahdollistaa lasten ja nuorten tukemisen lisäksi tukea kasvattajana toimimiseen ja kasvuun kasvattajana. Kasvatuskumppanuuden tavoitteita on tukea lasten ja nuorten kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä, tukea vanhempia ja kasvatusalan ammattilaisia kasvatustehtävissään Tavoitteena on lisätä yhteistyötä eri tahojen kanssa lasten ja nuorten kasvun tukemiseksi. (Lämsä 2013, 63.)

Tapa-, terveys-, ja laillisuuskasvatus ovat kasvatuskumppanuuden keskiössä. Niiden pääteemoja ovat esimerkiksi hyvät käytöstavat ja asiallinen kielenkäyttö, koulukiusaamisen ehkäisy, näpistelyn minimointi, lapsen ja nuoren suojeleminen päihteiltä ja liian varhaisilta seksisuhteilta. Pääteemat liittyvät kasvatuksen ongelmiin, joihin halutaan kiinnittää huomiota ja joissa tarvitaan enemmän toisen osapuolen tukea. Lait ja asetukset kertovat selkeästi, mikä on sallittua ja mikä kiellettyä. Niiden tarkoitus on suojella lapsia ja nuoria asioilta, jotka voivat vaarantaa heidän terveytensä ja kasvunsa ja samalla voivat vaarantaa oikeutensa avoimesta tulevaisuudesta. (mt., 65.)

Yhteisillä pelisäännöilläkin on vaikutusta kasvatusongelmien ennaltaehkäisyyn tai jo alkaneen ei-toivotun käyttäytymisen lopettamiseen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Sääntöjen periaatteena on, että lapsen tai nuoren ei-toivottua käytöstä ei katsota ikinä katsota läpi sormien, vaan he joutuvat ottamaan vastuun teoistaan. Rajojen asettaminen on välittämistä. Lapsen tai nuoren lähipiirissä olevien aikuisten tulisi välittää ja olla kiinnostuneita hänen tekemisistään ja tulevaisuudestaan. (mt., 65.)

Kasvatuskumppanuus edellyttää koulun henkilökunnalta ja nuorisopalveluilta aikaa sekä yhteistä keskustelua, jotta luottamus syntyy työntekijöiden välillä. Hyvässä kasvatuskumppanuudessa huomioidaan myös muut koulun arjessa toimivat ammattilaiset esimerkiksi oppilashuollon henkilöstö kuten kuraattori, psykologi ja terveydenhoitaja, koulun tukihenkilöstöön kuuluvat koulunkäynnin ohjaajat sekä koulusihteeri ja koulun muut toimijat kuten ruokalan henkilöstö, kiinteistöhuolto ja siistijät. (Kolehmainen & Lahtinen 2014, 20–21.)

Tärkein kasvatuskumppanuuden voimavara on vanhempien luottamus ja tuki. Tämä voimavara on läsnä silloin, kun kouluyhteisössä käydään avointa keskustelua luokan toiminnasta ja tavoitteista yhdessä vanhempien, koulun henkilökunnan ja oppilaiden kanssa. Avoimessa keskustelussa vanhemmat tukevat ja antavat hyväksyntää toisilleen ja myös koulun ammattilaisille. Molemminpuolinen arvostus vahvistavat uskoa kasvatuskumppanuuteen. Vapaaehtoisista aktiivisista ja vanhemmista koostuva vanhempainyhdistys toimii linkkinä koulun ja vanhempien välillä. Vanhempainyhdistys järjestää erilaisia tapahtumia kuten keskustelu- ja koulutustilaisuuksia ajankohtaisista kasvatuseräilyistä esimerkiksi nuorten päihteiden käyttö ja koulukiusaaminen. Tilaisuudet tukevat vanhempien ja koulun henkilökunnan välistä yhteisöllisyyttä. (Lämsä 2013, 113.)

2.3 Yhteistyön merkitys

Kasvatuskumppanuus tuo yhteen lasten ja nuorten kasvuympäristön ympärillä toimivat tahot. Yhteistyön syynä voi olla esimerkiksi yhteinen koulu, työskentely samojen ihmisten kanssa tai asuminen samalla alueella, mikä johtaa luontevaan lähtökohtaan yhteisille tavoitteille ja yhteiselle toiminnalle sekä sen myötä yhteisöllisyyden vahvistumiselle. (Lämsä 2013, 63.)

Nuorisotyön mukana on kulkenut kautta historian vahva yhteistyön perinne, joten verkostojen maailmaan siirtyminen on vaivatonta nuorisotyölle. Verkostomaisen toiminnan avulla jokainen toimija voi samanaikaisesti keskittyä ydinosaamiseensa, hyödyntää verkoston kautta toisten osaamista omaksi sekä yhteiseksi hyödyksi. Verkostoitumisen avulla saadaan myös hajanaiset sekä vähäiset resurssit mahdollisimman tehokkaaseen käyttöön. (Hoikkala & Snell 2014, 155.)

Viime vuosien aikana koulu ja nuorisotyö ovat kehittäneet yhteistyömuotoaan ympäri maata. Aiemmin erillään toimineet tahot ovat hakeutuneet entistä vahvempaan yhteistyöhön toistensa kanssa. Muuttuneesta toimintatavasta voi todeta, että muutoksia on tullut toimintakulttuurissa ja ajattelutavoissa. Koulu on toiminut pitkään itsenäisenä instituutiona, kuin omana valtakuntanaan sen sijaan, että tekisi yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Koulun eriytyneisyys ei anna nuorisotyölle samalla tavalla mahdollisuuksia päästä osaksi kouluyhteisöä kuin avoimen yhteisön kulttuuri antaisi. Tänä päivänä koulun eriytyneisyys on murtumassa ja koulu on avaamassa ovia nuorisotyöntekijöille osaksi koulun työyhteisöä tasavertaisena toimijana. (Kiilakoski 2014, 54–55.)

Tarkemmin ajatellen koulun ja nuorisotyön yhteistyö kohdistuu koulupäivän ajalle ja koulun alueelle, jossa ammattikunnat lähestyvät toisiaan niin, että nuorisotyö laajentaa toimintaansa koulun arkeen ja osaksi moniammatillista työtä. Tämä vaatii kouluyhteisöltä uuden ammattiryhmän hyväksymistä, mikä ei ole itsestään selvää vaan edellyttää uudenlaista ajattelutapaa jokaiselta. (mt., 55).

Yhteistyön aikana koulu oppisi nuorisotyöltä kuuntelevaa työtettä, jonka koulu ottaisi myös omaksi toimintatavakseen koulussa. Tästä voi olettaa haasteellisten tilanteiden helpottuvan ja koulun pystyvän paremmin huomioimaan sen sisällä olevaa erilaisuutta ja moninaisuutta. Oppiminen ei kuitenkaan ole yksipuolista organisaatioiden välillä, vaan nuorisotyöntekijätkin oppivat samalla toimiessaan koulun kanssa. Nuorisotyöntekijät oppivat opettajilta suunnitelmallisuutta ja toiminnan ennakoimista mahdollisimman pitkälle. (mt., 59.)

Koulumaailmassa oppilaita ohjataan usein yhteistyöhön ja neuvotaan kuinka toimia yhteistyössä toisten kanssa. Oppilas ottaa mallia koulun henkilöstöstä. Näin ollen koulun aikuisten tulisi näyttää yhteistyön tekemisen mallia. Jos koulu edellyttää oppilailta yhteistyöntaitoja, on koulun kyettävä oppimaan ja kehittämään toimintaa, jonka tavoitteena on ohjata yhteisön kehittämistä ja elinikäisen oppimisen asennetta. (Norrera 2016, 151.)

Koulutoiminnan kehittämistä on mahdotonta tehdä yksin, vaan tarvitaan tiedon, taidon, osaamisen ja työn jakamista. Mitä useampi on kehittämässä koulun toimintaa, sitä useampi on motivoitunut työnsä kehittämisessä ja uudelleen suuntaamisessa. (mt., 151.) Yhteistyö edellyttää yhteistä tahtotilaa ja jaettua näkemystä eri ammattiryhmien rooleista koulussa. Hyvä yhteistyö on toisen työntekijän osaamisen ja ammatillisuuden tunnistamista, kunnioitusta, arvostusta sekä työnkuvien ja työnjaon selkeyttämistä. (Kolehmainen & Lahtinen 2014, 20–21.)

Koulussa työskenteleminen ja yhteistyön tekeminen eri ammattialojen kanssa on arvokasta tiimityötä, jossa työntekijä oppii uusia näkökulmia sekä oppilaat näkevät, että koulun aikuiset tekevät parhaansa heidän eteensä. Tiimityössä arvostetaan molemmin puolista luottamusta toisen ammattitaitoon ja osaamiseen. (Allianssi 2018.) Yhteistyö ei edisty yhteisötasolle, mikäli henkilöstö ei sitoudu yhteistyöhön ja toimintakulttuurin kehittämiseen (Kolehmainen & Lahtinen 2014, 20–21).

2.4 Ryhmädynamiikka

Ryhmädynamiikka tarkoittaa vuorovaikutusta ryhmän jäsenten välillä. Lasten ja nuorten ryhmäsuhteita ja ryhmätaitoja pitää tukea. Koulussa pitäisi panostaa oppilaiden ryhmässä toimimiseen ja käydä avointa keskustelua oppilaiden kanssa, miten oma toiminta voi vaikuttaa muihin, ja milloin ryhmä toimii tehokkaasti. Ryhmätyöskentelytaitojen hallitseminen on keskeistä osaamista työelämässäkkin. Ryhmäohjauksen taidot ja ryhmädynamiikan taju ovat nuorisotyön ydinosaa. Nämä ydinosaa muotoivat toimivat motivaatioperustana eli pääsylippuna kouluun. Usein nuorisotyön ja koulun yhteistyö on painottunut yläasteen puolelle; seitsemännellä luokalla tapahtuviin ryhmäytyksiin, joissa hyödynnetään erilaisia ryhmäytysharjoituksia. (Kiilakoski 2014, 60.)

Ryhmäytystoiminta koetaan tärkeäksi yhteistyön muodoksi, jolla on vaikutuksia luokan toimintaan. Ympäri Suomea nuorisotyön ammattilaiset näkevät ryhmäytyksen tärkeänä perustoimintona. Ryhmäytystoiminta onkin ollut ainoa toiminta, johon nuorisotyölle on löytynyt runsaasti aikaa. Ryhmäytystä pidetään hyödyllisenä taitona, vaikka ryhmäytystoiminta on yleensä jäänyt yläkoulun alkutaipaleelle pistemäisenä toimintana, kun se voisi olla jatkuvana sekä kiinteänä toimintamallina koulussa. (mt., 60.)

Ryhmädynamiikan tuen kehittämistä voi miettiä useasta näkökulmasta. Kannattaisiko ryhmädynamiikan tukeminen olla syventävää ja jatkuvaa, esimerkiksi jokaisen lukuvuoden- tai kauden alussa tapahtuvana toimintana vai pitäisikö tehdä jatkosuunnitelmia sellaisille luokille, joilla on selvästi haasteita ryhmätyöskentelyssä. Koulu ja nuorisotyö voisi pohtia, miten toimisivat yhdessä siten, että ryhmädynamiikan tukeminen auttaisi oppilaita myös oppimaan erilaisia

ryhmätaitoja. Ryhmäytystominta on toimiva tapa tukea ryhmää, ja viedä ryhmää oikeaan suuntaan. (mt., 134.)

Ryhmätoimintaa tulisi tukea ja saada ryhmät toimimaan koulussa paremmin siten, että mahdollisimman monella oppilaalla olisi mahdollisuus kokea olevansa hyväksyty yhteisössään, jossa hän viettää suurimman osan ajastaan päivässä. Lasten ja nuorten väliset suhteet heijastuvat koulussa moneen asiaan, esimerkiksi negatiivisimmillaan kiusaamisena tai lievemässä muodossa arvioitavana toisten katseen alaisena. (mt., 35.)

Osallisuus ymmärretään ihmisen ja yhteisön välisenä suhteena. Osallisuus toteutuu, kun ihminen on osa, toimii osana ja kokee olevansa osa yhteisöä. Osallisuus edellyttää siis johonkin kuulumista, osallistumista ja kuulumisen tunnetta yhtä aikaa. Tämä toteutuu hyvin monenlaisissa ja -kokoisissa yhteisöissä ja voi toteutua myös yhteiskunnallisena osallisuutena. Osallisuus rakentuu hyvin merkityksellisistä suhteista, joiden pohjalta voi rakentua vahva tunne yhteisöön kuulumisesta. Osallistuminen on ihmisen toiminnallista läsnäoloa inhimillisissä suhteissa, mikä luo mahdollisuuksia vuorovaikutukseen ja yhteistoimintaan. (Nivala & Ryyänen 2019, 138–139.)

Osallisuuden kehittämisen kannalta tärkeää on, että yhteisön jäsenellä on mahdollisuus vaikuttaa, tulla kuulluksi sekä olla osana yhteisöä. Vaikuttavan osallistumisen tulee perustua vallan jakamiseen yhteisössä siten, että jokaisella jäsenellä on tasapuoliset mahdollisuudet vaikuttaa asioihin. Vaikuttava osallistuminen tuo vastuuta yhteisöstä ja sen asioista tuottaen samalla jokaiselle yhteisön jäsenelle molemminpuolista luottamusta. Tämä voi myös vahvistaa sitoutumista yhteisöön ja toimintaan yhteisten asioiden parantamiseksi. (mt., 138–139.)

Osallisuuden toteutumiseksi tarvitaan osallistumista ja kuulumista. Osallisuus edellyttää ihmisen ja yhteisön tasapainoista suhdetta, jossa yhteisön jäsen saa osallistua mielekkäällä tavalla ja tulla vuorovaikutuksessa nähdyksi, kuulluksi ja tunnustetuksi arvokkaana yksilönä ja osana yhteisöä. Osallisuuden tavoitteena on kehittää yhteisöä, jossa jäsenelle rakentuu tunne yhteisöön kuulumisesta arvokkaana jäsenenä. Osallisuus on onnistunut, jos jäsen haluaa osallistua toimintaan yhteisössä ja yhteisön kautta myös laajemmin ympäröivässä maailmassa. (mt., 139.)

Osallisuuden edistäminen tarkoittaa ihmisen kasvun tukemista yhteisön jäsenenä, jossa kiinnitetään huomiota osallistumisen ja kuulumisen edellytyksiin. Osallisuuden tavoitteena on tukea ja vahvistaa jokaisen yhteisön jäsenen rohkeutta, halua ja valmiuksia vuorovaikutukseen ja yh-

teistoimintaan, luoda osallistumiselle konkreettisia ympäristöjä ja kehittää monenlaista osallistumista mahdollistavia rakenteita ja toimintamuotoja. Kun osallistuminen on vuorovaikutuksellista toimintaa, se synnyttää positiivisia suhteita yhteisön jäsenten välille ja vahvistaa yhteenkuuluvuuden ja oman merkityksellisyyden tunnetta. Nämä voivat saada yhteisön jäsenen osallistumaan aktiivisemmin ja osallistuminen tuottaa positiivisia kokemuksia vaikuttamisesta yhteisössä. Nämä ovat edellytyksiä kiinnittää jäsen yhteisöön vahvemmin ja vahvistaa siten osallisuutta. (mt., 140.)

3 KEHITTÄMISTYÖ

3.1 Kysely menetelmänä

Kysely on yksi käytetyimmistä menetelmistä yhteiskuntatieteellisissä tutkimuksissa, joiden etu on, että niiden avulla voidaan koota laajaa tutkimusaineistoa kysymällä useita asioita suurelta vastaajajoukolta. Tämä on todettu nopeaksi ja tehokkaaksi menetelmäksi kerätä numeroihin perustuvia ja tilastollisesti käsiteltäviä tietoja. Kyselyn heikkoutena nähdään tuotetun tiedon pinnallisuus, vaikeus arvioida vastaanottajien suhtautumista kyselyyn, vastausvaihtoehtojen onnistuminen vastaajien näkökulmasta ja vastaajien perehtyneisyys tutkittavaan asiaan. Kyselyä voidaan käyttää monin eri tavoin, kuten postitse lähetettävät tai internetissä täytettävät kyselyt. Kysely soveltuu hyvin erilaisten aiheiden ja ilmiöiden tutkimiseen. Perusvaatimuksena on, että aiempaa tietoa tutkittavasta aiheesta on riittävästi. (Ojasalo & Moilanen & Ritalahti 2010, 108–109.)

Kyselytutkimus on nimenomaan määrällisen tutkimuksen menetelmä, jossa pyritään selittämään järjestelmällisten havaintojen avulla tutkimuksen kohteena olevaa ilmiötä. Laadullista tietoa voidaan tuottaa taas avoimilla kysymyksillä, jolloin vastaaja voi vastata omin sanoin (mt., 119.) Luotettavinta sekä määrällistä tietoa saadaan kysymällä jokaiselta vastaajajoukon jäseneltä täysin samat kysymykset (mt., 108–109).

3.2 Aineiston keruu

Koulunuorisotyön käsikirjassa kerrotaan, kuinka nuoriso-ohjaaja valmistautuu tulevaan yhteistyöhön koulun kanssa. Siinä neuvotaan, että nuoriso-ohjaaja tiedustelee etukäteen, millaista koulunuorisotyötä koulu kaipaa ja toivoo. (Aluehallintovirasto 2015.) Koulun henkilökuntaa lähestyessä laadin kyselyn yhdessä nuoriso-ohjaajan kanssa, jotta saimme nuorisopalveluiden näkemyksen myös kyselyn kysymyksiin. Suurin osa kysymyksistä oli avoimia, jolloin vastaaja

voi vastata omin sanoin. Näin saadaan laadullista tietoa koulunuorisotyön kehittämiseksi sekä opinnäytetyölleni. Suunnittelimme kyselyn aluksi word-tiedostona, josta itse laadin Webropol-ohjelmalla kyselyn muotoon. Lisäksi tein pienen johdannon ennen kyselyä. (Liite 1.) Kyselyyn vastataan anonyyminä, jolloin vastaajan tiedot eivät tule selville.

Valmiin kyselyn lähetin sähköpostitse koulun rehtorille linkkinä. Samassa sähköpostissa esitelin itseni, alkavan opinnäytetyöni sekä tulevan yhteistyöehdotuksen nuorisopalveluiden kanssa. Sähköpostissa pyysin rehtoria välittämään kysely linkin jokaiselle koulun henkilökunnan jäsenelle. Vastausaikaa annoin seitsemän työpäivää.

Seurasin tämän jälkeen aktiivisesti kyselyyn tulleita vastauksia. Huomasin, kuinka kyselyyn vastaaminen ei ottanut tuulta alleen ja kyselyn vastaukset jäivät vähäiseksi. Tämän seurauksena laitoin rehtorille ja vararehtorille vielä viestiä kyselyn tärkeydestä, että ilman henkilökunnan mielipidettä ei voi kehittää tulevaa koulunuorisotyötä. Vielä myöhemmin laitoin itse vielä koulun henkilökunnalle Wilma -järjestelmässä oman henkilökohtaisen pyynnön kyselyyn vastaamisen tärkeydestä. Tämän jälkeen kyselyyn alkoi tulla vastauksia hyvin, mihin olen tyytyväinen.

Koulunhenkilökuntaa tulen erikseen vielä kiittämään pullakahvilla, kuinka olivat panostaneet kyselyn vastauksiin ja tukeneet minun opinnäytetyö projektiani. Tässä huomaa sen, kuinka tärkeää on työyhteisön tuki ja kannustus sekä kiitollisuus.

3.3 Kyselyn analyysi

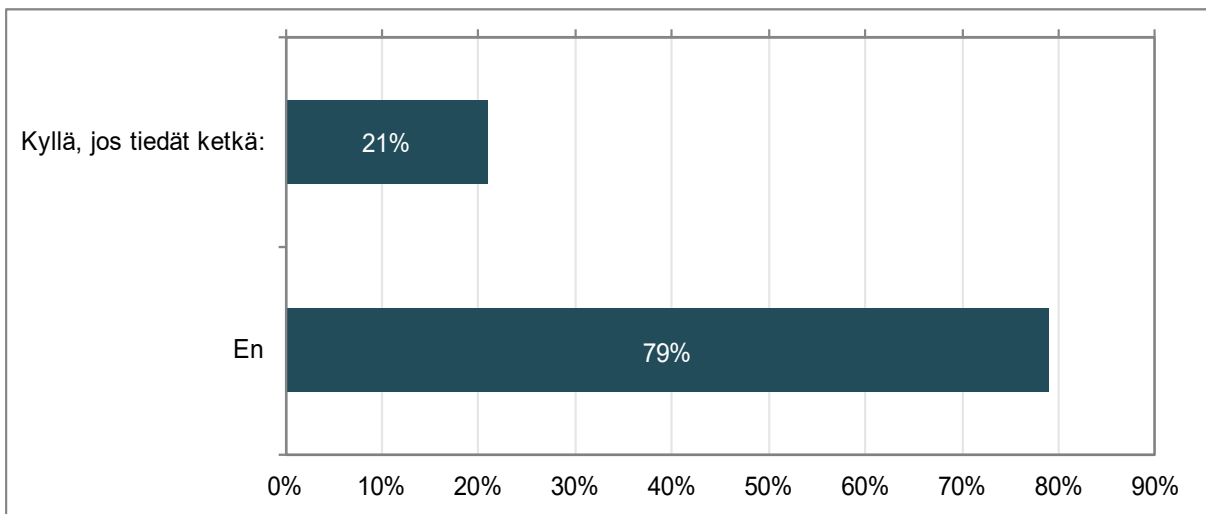
Kysely lähetettiin 30:lle koulun henkilökunnan jäsenelle, joista vastauksia kertyi 19 kappaletta. Aluksi vaikutti siltä, että vastaukset jäisivät vähäiseksi. Useilla muistutuksilla oli vaikutusta vastausten määrään. Tulos olisi voinut olla vielä parempi, mutta positiivista oli, että kyselyyn oli vastannut yli puolet henkilökunnasta. Ensisilmäyksellä voi todeta, kuinka vastauksista huokui myönteisyys työn kehittämiseksi. Esille nousi myös koulunuorisotyön tarve ja tärkeys. Kyselyn vastauksista nousi esille erilaisia kehittämisideoita yhteistyölle ja kuinka nuorisopalvelut voisivat tuoda omaa toimintaansa muiden tietoisuuteen. Kyselyn vastauksista heräsi huoli opet-

tajien jaksamisesta näin korona-aikana. Vastaajat kokevat työnsä raskaammaksi työn lisääntytyä ja muututtua, jonka seurauksena itse opettaminen tänä päivänä jää vähäiseksi. Vastauksista ilmeni useasti resurssien puute. Esille nousi muun muassa, kuinka resursseilla voisi vaikuttaa ennaltaehkäisevästi esimerkiksi koulukiusaamiseen.

Kyselyn vastauksia analysoin kysymys kysymykseltä ja viimeisenä kyselyn vastausten perusteella on tehty toimintasuunnitelma, siitä kuinka nuorisopalvelut lähtevät kehittämään koulu- nuorisotyötä Myllymäen koulussa.

Ennen yhteistyön aloittamista on hyvä kartoittaa jo olemassa olevat yhteistyömallit, jotta pyörrää ei tarvitse niin sanotusti keksiä uudestaan. Ensimmäiseksi kysymykseksi haluttiin laittaa kartoittava kysymys, josta selviää nuorisopalveluille, kuinka hyvin koulun henkilökunta tietää kunnan nuorisotyöntekijät.

Kysymys 1: Tiedätkö kuka tai ketkä tekevät kunnalla nuorisotyötä?

Taulukko 1: Kysymys 1 Tiedätkö kuka tai ketkä tekevät kunnalla nuorisotyötä?

Vastaajista neljä tiesivät, keitä työskentelee kunnan nuorisotyöntekijöinä ja vain muutama osasi nimetä työntekijöitä nimeltä. Vastaajista 15 ei tiennyt kunnan nuorisotyöntekijöitä.

Mielestäni selvä kehittämisen osa-alue nuorisopalveluille olisi tehdä nuorisotyö tunnetuksi muille lasten ja nuorten kasvuympäristössä toimiville tahoille. Yhteistyön laadun takaamiseksi

olisi huomioitava henkilöstön vaihtuvuus lukuvuosittain. Nuorisopalvelut voisi ajatella lukuvuoden aloituksen hyväksi ajankohdaksi siihen, että he kävisivät kunnan jokaisessa koulussa vierailulla esittelemässä itsensä sekä heidän toimintansa niin koulun henkilökunnalle kuin oppilaillekin. Kouluille voisi järjestää jonkinlaista ryhmäytystä tukevaa toimintaa lukuvuoden alkuun niin, että nuorisopalveluista nuorisohjaajat tulisivat tutuiksi oppilaille ja koulun henkilökunnalle. Nuorisopalvelut voisivat tehdä enemmän yhteistyötä etenkin niiden lähikoulujen kanssa, jotka sijainniltaan ovat lähellä nuorisopalvelun toimipaikkaa.

Kysymys 2: Millaisena koet tämänhetkisen yhteistyön koulun ja nuorisopalvelujen välillä?

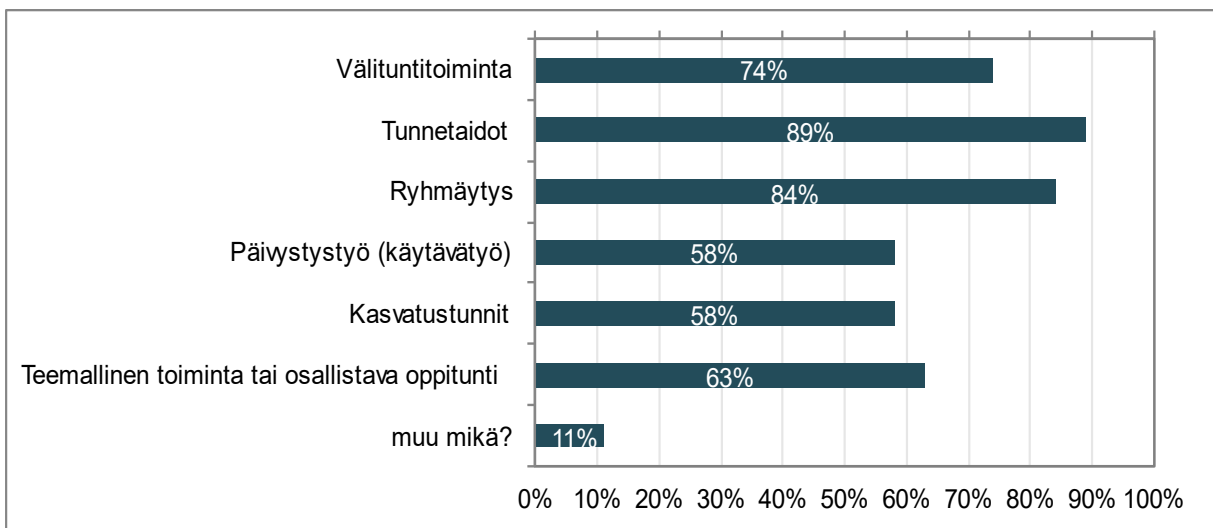
Erään vastauksen perusteella tämänhetkinen yhteistyö koetaan hyvänä lukuun ottamatta koronan tuomia haasteita tai esteitä yhteistyön tekemiselle. Useimmista vastauksista ilmeni henkilökunnan epätietoisuus yhteistyön olemassaolosta tai yhteistyö ei näy lainkaan kouluarjessa. Yhteistyön tuoma tieto on vanhentunutta, esimerkiksi tyttöjentila ei ole ollut nuorisopalveluiden toimintamuotona moneen vuoteen. Joinakin vuosina yhteistyö on toiminut niin, että nuorisopalveluista käynyt koululla kertomassa omasta toiminnastaan.

Yhteistyön haasteeksi koetaan tiedon kulku, jossa työn oikeudelliset kysymykset tiedonsiirrossa eivät aina ole selvillä. Tämä oli tärkeä huomio, sillä vaitiolovelvollisuus asettaa tiedonsiirron kannalta hankalia vastuukysymyksiä yhteistyön toimivuuden kannalta. Näiden tietojen päivittäminen ja esille tuominen voisi auttaa asiassa. Korona on myös osaltaan vaikeuttanut yhteistyön kehittämistä ja samalla vähentänyt sen olemattomiin.

Mielestäni yhteistyön ylläpitäminen ei ole yksipuolista vaan, siihen tarvitaan molempien osapuolten panostusta, jotta yhteistyö on laadukasta. Yhteistyössä molemminpuolinen viestintä on tärkeässä roolissa. Koronan helpotuttua nuorisopalvelut ja Myllymäen koulu toivottavasti käynnistävät yhteistyön uudelleen ja kehittävät sitä yhteistuumin.

Kysymys 3: Millaisesta toiminnasta mielestäsi oppilaasi hyötyisivät?

Vastaaja sai valita vaihtoehtojen joukosta omasta mielestään sopivat toiminnot, joista koulun oppilaat hyötyisivät. Vaihtoehdot olivat välituntitoiminta, tunnetaidot, ryhmäytyminen, käytävyö, kasvatusstunnit, teemallinen toiminta ja muu. Seuraavasta taulukosta tulee selville vastaajien näkemys. Suurimmaksi tarpeeksi nousi tunnetaitojen tukeminen, jonka jälkeen seurasivat ryhmäytyminen- ja välituntitoiminta.

Taulukko 2: Kysymys 3: Millaisesta toiminnasta mielestäsi oppilaasi hyötyisivät?

Taulukosta 2 näkyy vastaajien kokemus siitä, kuinka suuri tarve on kohdentaa koulunuorisotyö tunnetaitojen ja ryhmäytymisen tukemiseen. Eli miten toisten ihmisten kanssa tullaan toimeen ja miten oma käyttäytyminen vaikuttaa toiseen. Tästä voi päätellä kuinka paljon aikaa opetustyöstä kuluu tunnetaitojen ja ryhmäytymisen tukemiseen. Jos luokkien ryhmäytyöskentely toimisi, tällöin koulunuorisotyö pystyisi keskittymään esimerkiksi erilaisten tuntien, kuten kasvatus, päihde- tai seksuaalikasvatus pitämiseen.

89 % vastaajista kokee tarvetta oppilaiden tunnetaitojen tukemiseen, mikä vaikuttaa hyvin huolestuttavalta. Huolta herättää, osaako oppilas käsitellä omia tunteitaan, miten pettymyksistä pääsee yli ja annetaanko tunteiden näyttämiseksi millainen mahdollisuus.

Noinkin suuri tarve ryhmäytymiseen (84,21 %) herättää mielenkiintoa sen määrään; kuinka paljon sitä ryhmäytystoimintaa on koulu arjessa ja kuinka laadullista se on.

Välituntitoimintaankin 74 % vastaajista kokee tarvetta nuorisotyölle. Välitunti on mukava hetki oppilaille koulupäivän aikana. Oppilaiden tapa viettää välituntia on vastaus siihen, kuinka ryhmäytystoiminta on onnistunut koulussa.

Omasta kokemuksestani voin todeta, että ryhmäytys, välituntitoiminta sekä tunnetaidot kulkevat käsi kädessä toistensa kanssa. On tärkeää panostaa ryhmäytymiseen. Se on tärkeä osa-alue, joka ennalta ehkäisee kiusaamista, riitoja ja opettaa, miten ryhmässä toimitaan. Ryhmäytyminen pitäisi kuulua koulupäiviin.

Muutamalta vastaajalta tuli muu-vaihtoehtoon kautta ideoita. Yksi idea oli, että koulunuorisotyö voisi olla mukana tekemässä opetettavasta aiheesta syventäviä lyhyitä projekteja kuten liikunnassa uuden lajin tai taidon harjoittelemista. Toinen ehdotus, että koulussa olisi välittävä ja kiinnostunut aikuinen, joka omaa hyvät vuorovaikutustaidot sekä tukee oppilaiden vuorovaikutustaitoja. Kolmantena ideana, että koulunuorisotyö osallistuisi KiVa-koulu kaltaiseen toimintaan.

Ryhmäytyminen on edellytyksenä kannustavan oppimisympäristön syntymiselle. Ryhmäytys on prosessi, jossa tietoisesti kehitetään ja tuetaan ryhmän jäsenten keskinäistä vuorovaikutusta, luottamusta, viihtymistä ja tuntemista. Ryhmäytymisen tarkoituksena on edistää toisten tuntemista niin, että ryhmän jäsen tuntee viihtyvänsä ryhmässä. Ryhmässä jäsen voi vapaasti ilmaista itseään, mielipidettään ja epäonnistuaakin. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2021.)

KiVa Koulu on toimenpideohjelma kiusaamista vastaan. KiVa Koulu on ennaltaehkäisevää toimintaa. Kiusaamisen vastainen toiminta edellyttää koko kouluyhteisön sitoutumista ja huolehtimista siitä, ettei kukaan oppilas tule kaltoin kohdeksi. Lukuvuoden aikana pidetään säännöllisesti KiVa-oppitunteja, joiden avulla voidaan vaikuttaa oppilasryhmien normeihin ja siihen, miten toimitaan, kun havaitaan kiusaamista. Tämä edellyttää koko yhteisön aikuisilta selkeää viestiä siitä, että kiusaamista ei hyväksytä ja kiusaamiseen puututaan tehokkaasti. Kaikkien lasten ja nuorten kasvuympäristössä toimivien panosta tarvitaan, jotta jokaisen lapsen ja nuoren oikeus turvalliseen oppimisympäristöön toteutuu. (KiVa Koulu 2021.)

Kysymys 4: Mikä auttaisi luokan dynamiikan kannalta työtäsi?

Koulun oppilaat hyötyisivät tunnetaitojen ja ryhmäytymisen toimintamuodoista, jotka ovat edellytyksiä luokan hyvän dynamiikan kannalta. Vastauksista nousee esille ryhmäytyminen, ryhmätyöskentely, yhteistoiminnalliset työtavat, erilaisuuden hyväksyminen, tunnetaidot, resurssin tarve, kiusaamisen nollatoleranssi sekä helposti lähestyttävän aikuisen kuulevat korvat.

Ryhmädynamiikan parantamiseksi auttaisi vastaajien mielestä erilaiset ryhmäytymismenetelmät. Menetelmien avulla oppilas oppisi, kuinka toimia ryhmänä, ryhmän jäsenenä tai kuinka ottaa toisen asema huomioon ja kuinka voisi asettua myös toisen asemaan. Luokassa tai luokissa vallitsee negatiivinen ilmapiiri, jossa joko puututaan toisen vikoihin tai luokka muuten tulee huonosti toimeen keskenään ryhmätyöskentelytaitojen puuttumisen takia.

Vastauksista nousi tunne- ja emotionaalisten taitojen vahvistaminen tärkeänä osa-alueena kouluarkea. Suurin osa oppilaista ei uskalla tai osaa ilmaista itseään, mielipidettään tai tuntemuksiaan.

Lasten ja nuorten näkökulmasta koulun arki saa merkityksensä kavereista ja ystävyys-suhteista, johonkin ryhmään kuulumisesta. Ryhmällä on suuri vaikutus oppilaan sosiaalisen identiteetin kehittymiselle, hyvinvoinnille, omien ja muiden suhteiden jäsentämiselle sekä oppimiselle. Ryhmässä lapsi tai nuori tuntee kuuluvansa johonkin ja olevansa hyväksytty, kun lapsi tai nuori pääsee osallistumaan ja vaikuttamaan. Ryhmätyöskentely aktivoi oppilaita, helpottaa opetuksen eriyttämistä ja edistää luokan yhteisöllisyyttä. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2021 c.)

Jokainen luokka on ryhmänään erilainen ja ainutlaatuinen. Toimivaksi ja yhteistyökykyiseksi ryhmäksi kehittyminen vaatii aikaa ja tutustumista. Jotta toimiva ja turvallinen luokka muodostuisi, oppilaat tuntevat toisensa hyvin ja he ovat ryhmäytyneet kiinteäksi ryhmäksi. Ryhmäytyminen onnistuu hyvin vaihtuvissa pienryhmissä, jossa syntyy erilaisia kahdenkeskisiä kontakteja. Tämän avulla oppilas saa mahdollisuuden löytää luokasta niitä henkilöitä, joiden kanssa työskentely sujuu ja oma olo tuntuu luontevalta. Turvallinen ryhmä ei synny itsestään, vaan ryhmä vaatii säännöllisyyttä ryhmäytymisen kehittämiseen pitkin lukuvuotta. Siihen ei riitä yksi tutustumispäivä vaan se vaatii jatkumoa tuttavuuden ylläpitämiseksi. (Mannerheimin lastensuojeluliitto 2021 d.)

Vastaajien mielestä kouluarjen haasteena on kasvatustyön siirtyminen enenevässä määrin vanhemmilta opettajille. Haastavat kasvatustilanteet lisääntyvät ja opetustyö kärsii. Tunnetaitojen opettamisen määrä kasvaa. Kasvatusalan ammattilaisia ei ole koskaan liikaa. Resursseilla olisi vaikutusta ennaltaehkäisevästi kiusaamistilanteisiin koulussa. Nuorisiohjaaja voisi toimia osallistavana aikuisena välitunneilla, puuttua riitatilanteisiin, joita on kouluarjessa paljon, sekä toimia käytävillä kuuntelevana korvana.

Pohdin, että voisiko vanhempainilloista, joissa keskustellaan avoimesti kasvatuskumppanuudesta sekä jokaisen osapuolen roolista lapsen tai nuoren kasvun ja kehityksen tukemisessa, olla hyötyä. Mielestäni kissa pitää niin sanotusti nostaa pöydälle ja keskustella avoimesti kiperistä asioista yhteisöllisesti, mikä luo luottamusta osapuolten välille. Avoimessa keskustelussa täytyy muistaa asiallisuus, ettei kukaan tule loukatuksi.

Kasvatuskumppanuudessa jokainen osapuoli (vanhemmat, koulu, nuorisotoimi yms.) tekee oman osuutensa lapsen tai nuoren kasvun ja kehityksen tukemisessa. Lapsen ja nuoren kasvuympäristössä toimivien tahojen tarkoitus on tukea lapsen tai nuoren kasvua ja kehitystä, unohtamatta vanhempien kasvatusvastuuta, joka on tärkein. Kasvatuskumppanuus perustuu avoimeen vuoropuheluun ja tasavertaiseen kasvatusalan ammattilaisten ja vanhempien väliseen kohtaamiseen, jossa toimitaan yhteisten kasvatustavoitteiden mukaisesti. (Lämsä 2013, 50–51.)

Vastauksista ilmeni, kuinka paljon aikaa opetustyöstä menee kiusaamisen ja riitojen selvitteilyyn. Vastaajilla on kova työ saada tilanne rauhoittumaan. Kiusaamisen ennaltaehkäisemisen kannalta resurssin tarve on merkittävä. Useamman aikuisen ja helposti lähestyttävän aikuisen tuki olisi tärkeää oppilaille. Mitä enemmän lapsen ja nuoren kasvuympäristössä olisi kasvatusalan ammattilaisia, sitä enemmän ja helpommin pystyttäisiin puuttumaan ennaltaehkäisevästi kiusaamistilanteisiin, jopa niiden vähentämiseen, saaden ne vähenemään tai ihanteellisessa tapauksessa loppumaan.

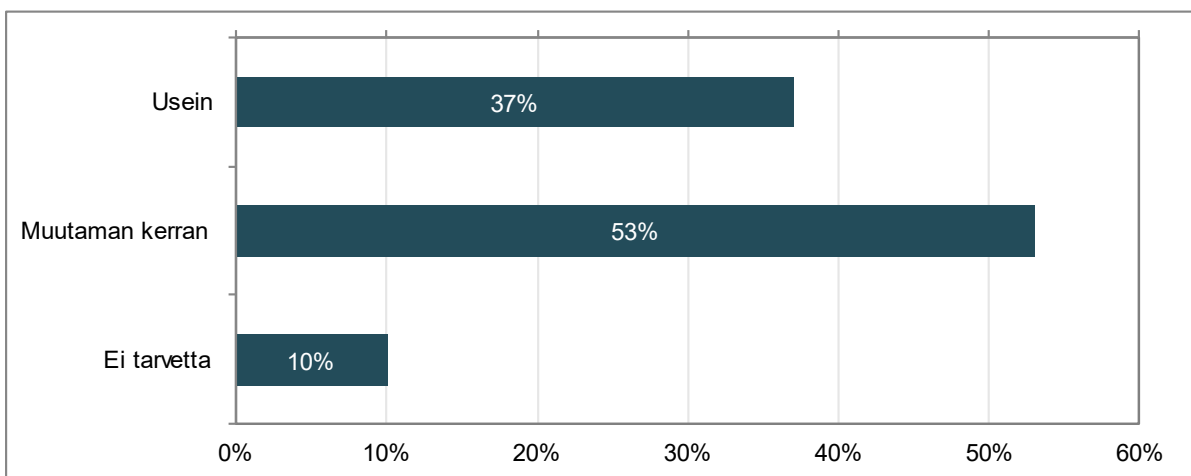
Kiusaamisen ennaltaehkäiseminen on kaikkien yhteinen asia. Kiusaamisesta on monenlaisia määritelmiä ja sen voi ymmärtää monella tavalla. Kiusaamisella tarkoitetaan sitä, että oppilas on joutunut toistuvan loukkaamisen, vahingoittamisen tai syrjimyksen kohteeksi ilman mahdollisuutta puolustautua. Kiusaaminen on mitä tahansa toistuvaa toimintaa, jolla pyritään vahingoittamaan tai loukkaamaan toista esimerkiksi töniminen, haukkuminen ja ulkopuolelle jättäminen. Kiusaamistilanteessa kiusattu on heikommassa asemassa suhteessa kiusaajaan. Se ei ole

koskaan tasa-arvoinen tilanne. Riidoissa ja erimielisyyksissä on aina muistettava niiden hetkel-
 lisyys, eikä niiden kohteeksi joutuisi toistuvasti sama oppilas. (Mannerheimin lastensuojelu-
 liitto 2017 a.)

Kiusaamisen määritelmää tarvitaan, jotta siihen voidaan puuttua riittävän varhaisessa vai-
 heessa, ennaltaehkäisevästi. Kasvatusalan ammattilaisilla, oppilailta ja vanhemmillä saattaa
 olla erilaiset määritelmät kiusaamisesta. Kiusaamisen määritelmästä tulisi käydä avointa kes-
 kustelua vanhempien ja oppilaiden kanssa ja samalla tehtävä huomioita millaisia käsityksiä
 heillä on kiusaamisesta. Kiusaamista ei aina huomaa. Vain puolet kiusatuista kertoo kiusaami-
 sesta. Kiusattu ei välttämättä halua kertoa aikuiselle kiusaamisesta. Kiusatuksi joutuminen koe-
 taan häpeänä, asian käsittely pelottaa tai asian kertominen ei johda mihinkään, pelätään ettei
 kukaan puutu asiaan. Kiusaamisesta todennäköisemmin kerrotaan kotona kuin koulussa. (Man-
 nerheimin lastensuojeluliitto 2021 b.)

Onkin tärkeämpää lähestyä kiusaamisen ehkäisyä myönteisten tavoitteiden ja toimintatapojen
 avulla kuin ongelmakeskeisen, kiusaamisen vähentämiseen pyrkivällä lähestymistavalla. Kes-
 kittymällä enemmän hyvinvoinnin tukemiseen voidaan samalla ehkäistä syrjintää, häirintää ja
 vihapuhetta. Kouluyhteisössä on tärkeää tunnistaa kaikenlainen loukkaava kohtelu, joka toimii
 kiusaamisen polttoaineena. Jokainen kouluyhteisössä työskentelevä voi vaikuttaa koulun ilma-
 piiriin, että millainen käytös on koulussa sopivaa ja miten muita kohdellaan. (mt.,)

Kysymys 5: Miten usein haluat nähdä nuoriso-ohjaajan koulussa viikon aikana?

Taulukko 3: Miten usein halutaan nähdä nuoriso-ohjaaja viikon aikana koulussa

Taulukosta 3 voi todeta, että nuoriso-ohjaajan työpanosta suositetaan, joko usein tai muutaman kerran viikossa. Kymmenen vastaajista oli sitä mieltä, että nuoriso-ohjaaja voisi olla muutaman kerran viikossa kouluarjessa mukana. Seitsemän oli vastannut, että nuoriso-ohjaaja voisi olla koulussa useammin kuin muutaman kerran viikossa. Kaksi vastaajista oli sitä mieltä, ettei olisi tarvetta viikon aikana. Tähän vastaukseen olisi pitänyt olla jatkokysymys, että miksi vastaajat kokevat, ettei ole tarvetta.

Nuorisopalvelut pääsevät miettimään resurssiaan tämän toiveen myötä; kuinka sitä käyttää koulunuorisotyön kehittämiseksi Myllymäen koulussa. Vastausten jakautumisen perusteella ilmenee myönteisyys yhteistyön kehittämiseksi, kuinka vastaajat suhtautuvat koulun ulkopuolisen tahon apuun ja tukeen koulutyössä.

Kysymys 6: Mille luokalle toivoisit kohdennettavan koulunuorisotyötä?

Suurin osa vastaajista on sitä mieltä, että nuorisotyötä tulisi kohdentaa koulun isoimmille oppilaille eli kolmannesta kuudenteen luokkaan. Erityisesti luokkiin, jossa on haasteita ryhmätyöskentelyssä sekä haasteita oppilaiden välisissä suhteissa. Muutama vastaus viittasi tasapuolisuuteen, ettei ole tarvetta rajata toimintaa tietyille luokille vaan uskotaan jokaisen luokan hyötyvän koulunuorisotyöstä, jossa on huomioitu luokan ikätaso.

Tulevaan koulunuorisotyön kokeiluun on hyvä kartoittaa koulun tilannetta, että vaatiiko se kohdennettua koulunuorisotyötä joihinkin luokkiin vai yleisellä tasolla koko koululle. Koulunuorisotyön resurssi tulee kohdistumaan juuri koulun isoimmille oppilaille, heidän murrosikänsä tuomien haasteiden takia. Tulevaisuutta ajatellen kokeilun jälkeen voisi ajatella yhteisöllisempää koulunuorisotyötä koko koululle, että siitä hyötyisi jokainen luokka.

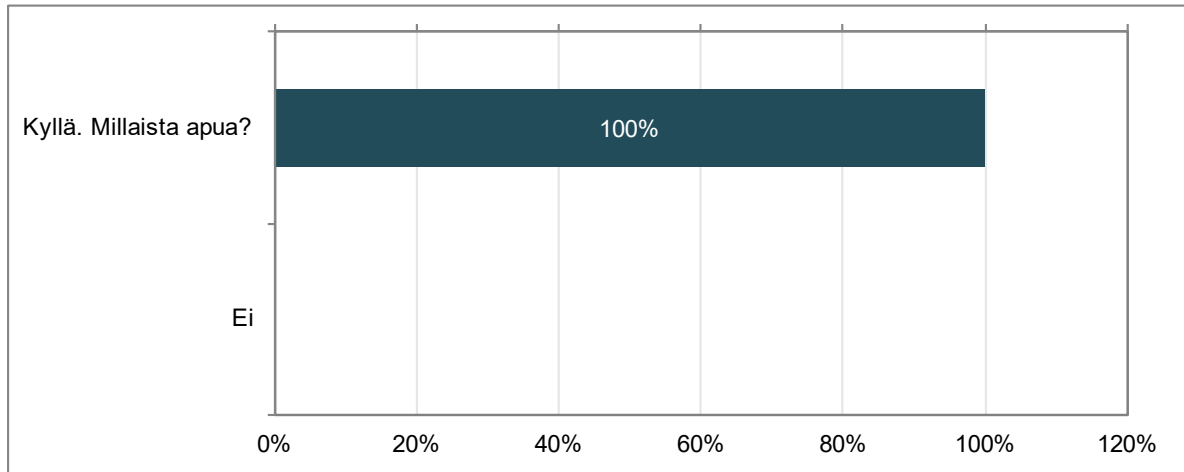
Kysymys 7: Millainen on hyvä koulunuorisotyöntekijä?

Vastausten perusteella hyvä koulunuorisotyöntekijä on helposti lähestyttävä, turvallinen sekä luotettava aikuinen. Hän on kannustava, empaattinen, reipas, innostava ja mukaansatempaava. Hän toimii oppilaille matalan kynnyksen palveluna, jolle ei tarvitse varata erillistä aikaa jutellakseen asioista. Hän on läsnäolollaan tullut tutuksi oppilaille. Koulunuorisotyöntekijä on yhteistyöhaluinen -ja kykyinen ja toimii osana koulun työyhteisöä. Hän ei vain ole lisääikuisen luokassa vaan toimii linkkinä opettajien ja oppilaiden välillä. Koulunuorisotyöntekijä tekee työtään täydellä sydämellä ja kunnioittaa oppilaita yksilöinä. Koulunuorisotyöntekijä on samalla jämpä kasvattaja ja tuttavallinen henkilö oppilaille. Koulunuorisotyöntekijä on kasvatusalan ammattilainen. Hyvä koulunuorisotyöntekijä tukee koulun arvoja ja toimintaa.

Myllymäen koulussa opiskellaan hyvässä hengessä tasavertaisina oppijoina toisten kanssa. Koulussa arvostetaan hyvää käytöstä, ahkeraa työskentelyä sekä yhteisöllistä toimintaa. Koulussa kehitetään turvallista ja toimivaa oppimisympäristöä. Koulun arkeen kuuluu ilo, rohkeus, uskallus kokeilla ja perinteet ovat osa opetusta. Koulussa toimitaan hyvässä vuorovaikutuksessa ympäröivän yhteisön ja yhteiskunnan kanssa. Nämä kaikki edellä mainitut ovat Myllymäen koulun arvopohjaa. Koulun toiminta-ajatuksena on oppia elämää varten. (Myllymäen koulu 2021.)

Vastaukset tiivistivät hyvin nuorisotyön ammattieettisen ohjeistuksen. Ammattieettinen ohjeistus kertoo nuorisotyön tarkoituksesta ja se ilmaisee asennetta, vastuuta sekä suhtautumistapaa nuorisotyöhön. Ohjeistuksen mukaan, nuorisotyön tavoitteena on, että jokainen nuori saavuttaa haluamansa paikkansa yksilönä ja yhteiskunnan jäsenenä. Nuorisotyön arvona on kohtaaminen, kannustava kasvattaminen ja yhdessä tekeminen. Nuorisotyössä vahvistetaan nuoren osallisuutta lähiyhteisöissä, eri kulttuureissa ja yhteiskunnassa. Nuorisotyöntekijä luottaa asiantuntijuuteensa ja arvostaa työtään ja toimii rakentavasti ja avoimesti työyhteisössä ja yhteistyöverkostoissa. Nuorisotyöntekijä on nuoruuden ja nuorten elinolojen tulkki, joka tuo nuorten näkökulman keskusteluun. Nuorisotyössä toimitaan ympäristöystävällisesti ja noudatetaan kestävän kehityksen periaatteita. Hän huolehtii omasta osaamisestaan ja jaksamisestaan asettamalla rajoja työn ja vapaa-aikansa välille. (Rauas 2014, 23.)

Kysymys 8: Voisiko nuoriso-ohjaajasta olla apua koulutyössä?

Taulukko 4: Kysymys 8 Olisiko nuoriso-ohjaajasta apua koulutyössä?

Hienoa, että kaikki vastaajat ovat samaa mieltä, että kyllä nuoriso-ohjaajasta on apua koulutyössä ja avulle on tarvetta. Vastausten perusteella kasvatustyössä jokaisen ammattilaisen työpanostus on tärkeä ja turvallisten aikuisten määrä kouluarjessa on tärkeässä roolissa. Nuoriso-ohjaajalla olisi mahdollisuus auttaa sekä vuorovaikutuksen tukemisessa että kaverisuhteisiin liittyvissä asioissa, joihin opettajan aika on rajallinen. Nuoriso-ohjaaja voisi toimia koulunkäynnin motivaattorina oppilaille sekä toimia oppilaan tukena, jos on esimerkiksi huolia kotona tai muita mielessä pyöriviä asioita. Nuorisopalveluista voisi olla apua valinnaisaineiden toteuttamisessa, jolloin suuret opetusryhmät pienenisivät.

Tämän ja viidennen kysymyksen vastauksista voi todeta, että koulun ka ulkopuolisten resursien tarve on suuri tällä hetkellä.

Koulunuorisotyö on tärkeää, ennaltaehkäisevää työtä. Koulunuorisotyössä tavoitetaan kaikki koulun oppilaat. Nuorisotyön on tärkeää olla juuri siellä missä lapset ja nuoret ovat. Lapset ja nuoret viettävät suurimman osan päivästä koulussa sekä nuorten hyvin- ja pahoinvointi liittyy vahvasti kouluun, ja pahoinvointi on lisääntynyt ja tullut näkyvämmäksi koulun arjessa. Koulussa on hyvä olla useampia luotettavia aikuisia, joilla on valmiuksia auttaa nuoria ja joskus toimia vain kuuntelijana. Koulunuorisotyö on kasvavassa roolissa yhteiskunnassa. (Allianssi 2018.)

Kysymys 9: Miten parantaisit koulun yhteisöllisyyttä?

Vastausten mukaan, muutaman vuoden ajan on koululta puuttunut yhteisöllinen ote. Henkilökunta ei ole saanut mahdollisuutta pitää yhteisöllisyyttä yllä, vaan on pitänyt käyttää resursseja muuhun, mikä on johtanut kivojen ja yhteisöllisten tapahtumien arvon hiipumiseen. Koululla on ennen vallinnut vahva yhteisöllinen ja yhdessä tekemisen into. Yhteisöllisyyden parantaminen vaatisi koko henkilökunnan panostusta ja jokaisen henkilön henkilökohtaista vastuuta. Koulu on kaikkien yhteinen paikka. Vastaajat kokevat, ettei henkilökunta pidä kiinni koulun yhteisistä sovituista säännöistä ja miten vain oman luokan oppilaiden asioihin puututaan, ei muiden oppilaiden.

Vastauksista ilmeni, kuinka korona-aikakaan ei ole helpottanut koulun yhteisöllisyyttä vaan vähentänyt sitä entisestään. Luokat ovat eriytyneet toisistaan ja luokkien välinen yhteistyö on toistaiseksi lopetettu. Luokkien välistä yhteistyötä ja yhteisöllisyyttä parantaisi esimerkiksi yhteiset projektit ja kummitoiminta. Henkilökunnan yhteiset hetket ja keskustelut ovat siirtyneet Teams:n puolelle. Henkilökunnasta toisilleen tuleva tuki on vähentynyt ja työ muuttuu enenevässä määrin yksin tehtäväksi. Vastauksista ilmeni myös, että kaikenlainen yhdessä tekeminen ja jakaminen tukee yhteisöllistä toimintaa ja parantaisi samalla koulun ja henkilökunnan yhteisöllisyyttä. Toivotaan, että koronan helpotuttua yhteisöllisiä projekteja ja tapahtumia saisi järjestettyä ja niitä tulisi olla ehdottomasti enemmän kouluarjessa. Myös koulun ulkopuoliset toimijat esimerkiksi nuorisotyö, seurakunta ja muut järjestöt voisivat näkyä enemmän kouluarjessa.

Yhteenveto edellisestä kappaleesta: yhteisöllisyyden edistämiseen tarvitaan koko koulun työyhteisön panostusta ja uudenlaista ajattelutapaa. Yhteisöllisyys ei lähde ainoastaan johtoportaasta, vaan omasta itsestään, jolloin jokainen työntekijä on tasavertainen muiden kanssa. Yhteisöllisyys on yhdessä tekemistä. Henkilökunnan yhteisöllisyyttä parantaisi sitoutuminen yhteisiin sääntöihin ja niiden noudattamiseen sekä uudenlainen ajattelutapa niin, että jokainen koulun oppilas on yhteinen ja jokainen aikuinen puuttuisi oppilaiden asioihin. Työyhteisön jakamisen kannalta jokaisen on puhallettava yhteen hiileen ja tuettava työkaveriaan.

Yhteisöllisyyden tavoitteena on luoda ihmisten välille suhteita ja auttaa heitä liittymään, ja tarvittaessa palaamaan niihin yhteisöihin, joita heidän ympärillään on, sekä tukea uusien yhteisöjen muodostumista. Yhteisöllisyyden keinona on yhteisöllisen toiminnan mahdollistaminen ja

toimintaan mukaan lähtemisen tukeminen. (Nivala & Ryyänen 2019, 204.) Jokaiselle ihmiselle on tärkeää yhteenkuuluvuus yhteisössä. Kuuluminen ja kuulumattomuus ovat kokemuksia siitä, miten muiden ryhmien jäseniin suhtaudutaan. (Opetushallitus 2021.)

Hyvää ja toimivaa koulu yhteisöä voidaan verrata joukkuepeleihin. Joukkueen menestys riippuu jäsenten sitoutumisesta yhteisiin tavoitteisiin ja oman osuuden tekemisestä yhteisiin tavoitteisiin pääsemiseen muiden jäsenten tuella. Hyvin toimivaa joukkuetta kuvaa parhaiten sen jäsenten kokemus kuulumisena joukkueeseen, jossa vallitsee hyvä ja toimiva yhteishenki. Hyvin toimivassa joukkueessa kohdataan sekä selviydytään haasteista yhdessä. Yhteisöllisyys muodostaa sosiaalisen turvaverkon, joka kannattelee meitä kaikkia. Sosiaalinen verkko tukee lapsia ja nuoria, jotka eivät saa kotoaan riittävää tukea omalle kasvulleen. (Lämsä 2013, 62.)

Kysymys 10: Millaisena toivot koulunuorisotyön jatkuvan kokeilun jälkeen?

Vastausten perusteella toivotaan koulunuorisotyön jatkuvan, mikäli kokeilusta on hyötyä. Vastaajat toivoisivat koulunuorisotyön kokeilun jälkeen yhteistyön jatkuvan säännöllisenä ja intensiivisenä osana koulun moniammatillista verkostoa. Yhteistyö ankkuroituisi pysyvästi koulun arkeen. Hyväksi todetut ja toimivat asiat jäisivät elämään sekä oppilaita kuunnellen, mikä olisi tarpeellista heille.

3.4 Toimintasuunnitelma

Kyselyn vastausten perusteella nuorisopalvelun toimintasuunnitelmana on lähteä toteuttamaan koulunuorisotyötä enemmän pienestä kuin, että haukkaisi liian isoa kokonaisuutta kerralla. Pienestä on helpompi lähteä laajentamaan toimintaa jatkossa. Olen tehnyt ennakkoon tiedustelua koulun rehtorilta, että näin korona aikana koulunuorisotyö olisi kohdennettuna tietyille luokille. Kohdennettua koulunuorisotyötä olisi yhdelle viidennelle luokalle ja yhdelle kuudennelle luokalle. Tämä toive ilmeni myös vastauksissa. Nuorisopalveluiden resurssia olisi käytössä

kahtena kertana viikossa noin kaksi tuntia kerralla, jolloin tunnit jakautuisivat hyvin kahden luokan kesken.

Nuorisopalveluista nuoriso-ohjaaja on yhteydessä koulun rehtoriin, josta käynnistyy tuleva yhteistyö. Koulunuorisotyö painottuisi käytävätyön ja välitunnilla helposti lähestyttävän aikuisen. Lisäksi resursseja laitettaisiin luokkiin, jolloin nuoriso-ohjaaja pääsee toteuttamaan ryhmäytymistä ja tunnetaitojen käsittelyä. Nuoriso-ohjaaja neuvottelee luokan opettajan kanssa mahdollisista ryhmäytyksen menetelmistä.

Koulunuorisotyön kokeilu on tarkoitus aloittaa kevään 2021 aikana. Kuukauden koeajan jälkeen toimintaa arvioidaan yhteisöllisellä sekä toiminnallisena toimintapaja-menetelmällä oppilaille. Koulunuorisotyön kohteena olevat luokat arvioisivat toimintaa, mikä toiminnassa toimii ja mitä pitäisi vielä muuttaa. Mahdolliset muutokset tulisivat pikaisesti käytäntöön. Koulunuorisotyön kokeilu jatkuisi kesäloman alkamiseen asti.

Tavoitteena on saada alustava kokemus koulunuorisotyöstä niin, että se saisi jatkoa myös tulevaisuudessa nuorisopalveluissa ja koulussa. Nuorisopalvelut ovat saaneet kokeilun jälkeen työkaluja koulunuorisotyöhön, kuinka lähteä kehittämään koulunuorisotyötä kunnassa. Yhteistyön edistyttyä nuorisopalveluille on tullut tutuksi koulun henkilökunta ja toisin päin. Kokeilun jälkeen yhteistyö jäisi voimaan osana koulun moniammatillista verkostoa ja säännöllisenä sekä kiinteänä osana kouluarkea. Koulunuorisotyön kokeilun tavoitteena on kohdata enemmän lapsia ja nuoria sekä saada uudenlaista kosketuspintaa tutuista lapsista ja nuorista.

3.5 Koulunuorisotyön kokeilun arviointi

Kuukauden koeajan jälkeen, toimintaa oli tarkoitus arvioida toimintapaja-menetelmällä oppilaiden kanssa, joille tämä koulunuorisotyön kokeilu olisi kohdennettu. Vallitsevan korona tilanteen vuoksi, rajoitukset tiukentuivat entisestään ja koulunuorisotyön kokeilu ei toteutunut keväällä 2021. Tämän vuoksi koulunuorisotyön aloittaminen jäisi mahdollisesti ensi lukuvuoden aloitukseen syksyille 2021. Tilanne on valitettavaa opinnäytetyöni kannalta, mutta on noudatettava tilanteen rajoituksia. Kyselyn analyysin avulla selvisi nuorisopalveluille, miten nuo-

risopalvelusta lähtevää yhteistyötä kuuluisi kehittää ja millaista koulunuorisotyötä toteutettaisiin Myllymäen koulussa tulevaisuudessa. Enää ei puutu kuin mahdollisuus toiminnan käynnistämiseksi. Koulunuorisotyötä voisi arvioida toimintapaja menetelmän avulla yhdessä oppilaiden kanssa, joille koulunuorisotyö kohdentuisi. Toimintapaja on mielestäni hyvin osallistava ja yhteisöllinen, jossa jokainen ryhmän jäsen tulisi kuulluksi ja nähdyksi.

3.6 Yhteisöllinen menetelmä

Vain taivas on rajana luovuudelle. Luovuus on kehittämisen keskiössä. Ilman luovuuden kykyä kehittäminen laantuu. Luovuuden lisäämisen myötä saa uskallusta katsoa asioita uudella tavalla. Erilaisten luovuusmenetelmien ja -työkalujen hyödyntämisellä voidaan tuottaa uusia ja erilaisia näkökulmia, ideoita ja ratkaisuja kaikenlaisiin kehittämishankkeisiin. Luovaan ongelmanratkaisuun löytyy avain avoimesta ja positiivisesta ilmapiiristä. Yhteistyön ja verkostoitumisen merkitys kasvaa, kun lähdetään ideoimaan uutta. (Ojasalo & Moilanen & Ritalahti 2009, 143.)

Luovan ongelmanratkaisun prosessissa ideointi ja arviointi kannattaa pitää selkeästi erillään. Liian varhain aloitettu arviointi voi tyrehtyttää ideointia ja samalla se voi heikentää osallistujien motivaatiota tuottaa uusia näkökulmia. (mt., 143.) Luova ongelmanratkaisu on prosessi, johon kuuluvat erilaiset menetelmät, kuten ongelman tai parannusmahdollisuuksien huomaaminen, siihen liittyvien tosiasioiden ja näkemysten tunnistaminen, tavoitteen asettelu ja visioiminen, lähestymistapojen ja ideoiden tuottaminen, ideoiden arvioiminen ja ratkaisun valitseminen sekä hyväksyttäminen ja toteuttaminen. (mt., 144.)

Toiminnan vetäjältä edellytetään ohjaamistaitoja ja luovan ongelmanratkaisun menetelmien hallintaa. Kun vuorostaan ryhmän jäseniltä edellytetään ryhmässä toimimisen taitoja ja luovan toiminnan edellyttämiä ajattelutapoja, asenteita ja kykyjä. Yhdessä nämä tuovat avoimen ja positiivisen ilmapiirin. Ryhmätoiminnassa myönteisyys tekee ideoinnista miellyttävää, jolloin jokainen ryhmän jäsen tuntee olonsa osalliseksi ja myönteisten asioiden esille nostamisen avulla löytyy lisää hyviä ideoita. Ryhmätoiminnassa kiireettömyys ja avoimuus on tärkeää luovan ilmapiirin ylläpitämiseksi, huomioiden samalla ryhmätoiminnan tavoitteellisuuden sekä hallitun toimintatavan toiminnassa. Kielteiset huomautukset, kuten ”ei toimi” tai ”mä en lähde

tuollaiseen”, ovat luovan ilmapiirin kannalta vahingollisia, kielteiset ajatukset voivat hyvin nopeasti tyrehtyttää ryhmän luovuuden. (mt., 144.)

Loogisessa ongelmanratkaisussa on tavanomaista seurata loogisia polkuja ja noudattaa sääntöjä, mikä voi mahdollisesti sulkea vaihtoehtoja paremmilta ratkaisuilta, joihin päästäisiin sääntöjä rikkomalla eli luovalla ongelmanratkaisulla. Ideoinnin tavoitteena on saada parhaat ideat toteutettavaksi, jossa ideoinnin määrä tuottaa yleensä myös laatua; mitä suurempi joukko ideoita, sitä enemmän joukossa on hyviä ideoita. Erilaisia ideointimenetelmiä on monipuolisesti. Niille yhteistä on pyrkimys poistaa normaalit ajattelun rajoitukset, motivoida jakamaan huonotkin ideat toisten kanssa ja kehittämään muiden ideoita. (mt., 144–145.)

3.7 Toiminallinen menetelmä

Toiminnallisen menetelmän hyödyntäminen helpottaa opetusta ja ohjausta, koska ryhmissä valitsee osallistujien erilaisuus, oppilaat oppivat eri tavoin. Toiminnallisuudessa hyödynnetään eri aistikanavien ja oppimistyylien tapoja, jossa osallistuja kokee tehdyt asiat merkityksellisinä. Omakohtainen kokemus auttaa ymmärtämään itseään ja toisia, sekä ympäröivää maailmaa. Myös ohjaaja saa uudenlaista kosketuspintaa osallistujiin ja heidän taitoihinsa eri tavalla kuin perinteisessä opetuksessa tai ohjauksessa. (Leskinen 2009, 13.)

Harjoitusten leikillisuus antaa toiminnalle energiaa sekä ohjaa toimintaa, mikä tekee asiasta mielenkiintoisen ja hauskan. Toiminnalliset menetelmät lisäävät yhteishenkeä ja yhteenkuuluvuutta. Toiminnallisissa harjoituksissa on aina jokin tavoite, ne eivät ole vain ajanvietettä. Harjoituksissa opitaan esimerkiksi vuorovaikutustaitoja, toisten huomioon ottamista, kuuntelemista ja yhteistyön tekemistä. Luottamuksellisen ilmapiirin saatua, ryhmässä voi käsitellä arkojakin asioita, kuten kiusaamista tai syrjimistä. Hyvän yhteishengen vaikutuksella on suuri vaikutus kaikenikäisten ryhmissä, sillä me-henki parantaa oppimistuloksia, työntekoa, osallistumisaktiivisuutta ja ryhmässä viihtymistä. (mt., 13.)

Ryhmässä jokaisen osallistujan on otettava vastuunsa omasta toiminnastaan sekä yhteistyön sujumisesta. Tärkeää onkin, että arvostaa itseään ja muita. Toiminnallisissa harjoituksissa kehittyy itsetuntemus ja itsetunto. Lisäksi harjoitusten avulla voidaan harjoitella sosiaalisissa tilanteissa ja yhteiskunnassa tarvittavia taitoja mielekkäällä ja hausalla tavalla. (mt., 13.)

3.8 Suunniteltu toimintapaja

Seuraavaksi kerron tarkemmin, miten koulunuorisotyötä voisi konkreettisesti arvioida yhdessä oppilaiden kanssa jatkossa. Toiminnan arviointi voi olla hyvin puuduttavaa, jolloin vastataan valmiiksi esitettyihin kysymyksiin kirjoittamalla mielipiteitä. Arvioinnista saisi oppilaille paljon mielekkäämmän toiminnallisten menetelmien kautta.

Toiminnan arviointi pidetään joko toiminnan aikana, niiden välissä, lopussa tai kokoaikaisesti. Arvioinnissa osallistujat tekevät itsearviointia ja ohjaaja saa tärkeää tietoa toiminnan onnistumisesta. Arvioinnissa kannattaa ottaa huomioon, mitä voisi kehittää seuraavaa kertaa varten. Arviointia voi tehdä monipuolisesti erilaisin menetelmin; kirjallisesti paperille, arviointilomakkeelle tai asioita voi ilmaista eri tavoin esimerkiksi symboleilla, kuvilla, liikkeellä ja eleillä. (Norrera 2016, 52.)

Lopetusharjoitus on tärkeä yhteenkuuluvuuden kannalta. Se luo hyvää mieltä ja sitoo kokonaisuuden yhteen. Samalla lopetusharjoitus voi toimia palautteen antajana, jossa on mahdollisuus pohtia omia kokemuksia ja tunteita. Harjoituksissa kehitetään rakentavan palautteen ilmaisukykyä ja luovuutta. (Leskinen 2009, 145.)

Toiminnan arviointiin sopivia menetelmiä olisi mielestäni esimerkiksi köysijana-, tikkataulu-, ja hetken merkitseminen-harjoite. Harjoitteet ovat hieman erilaisia toisistaan, mutta ajatus on sama. Uskon, että osallistujan mielenkiinto pysyisi vireillä tuokion aikana ja palautteesta saisi realistisen. Harjoitteet toteutuisivat pienryhmissä samanaikaisesti niin, että jokaisella harjoitteella olisi oma ryhmänvetäjä sekä tila, jossa harjoitetta toteutetaan.

Köysijana-harjoitteessa olisi lattialle asetettu paksu ja pitkä köysi. Harjoitteessa köysi kuvastaa janaa, jolla osallistuja ilmaisee kokemuksiaan. Ennen harjoitetta on kerrottu, että köyden va-

semmassa reunassa on kohta, joka tarkoittaa, että kokemus ei ole ollut mielekästä ja janan keskellä on ”ihan mukava”-kohta, ja janan oikea reuna tarkoittaa, että osallistuja piti kokemuksesta. Harjoitteessa ohjaaja luettelee erilaisia väittämiä tai kysymyksiä koulunuorisotyön kokeilusta, ja osallistujat menevät janalle seisomaan siihen kohtaan, joka parhaiten kuvaa omaa tuntemustaan väittämästä. Tämän jälkeen ohjaaja kysyy perusteluja heidän näkemyksilleen. (Leskinen 2009, 146.)

Tikkataulu-harjoitteeseen olisi varattu fyysinen tikkataulu ja tikat. Jokaiselle osallistujalle jaetaan yksi tikka, joka kuvastaa omaa tulkintaa tikkataulussa. Osallistujat pohtivat kokemuksiaan koulunuorisotyöstä ja antavat siitä pisteitä tikkataulun avulla. Osallistuja arvioi toimintaa tikkataulun asteikolla 1–10 pistettä. Halutessaan osallistuja voi kertoa perusteluja antamalleen pisteelle. (mt., 147.)

Hetken merkitseminen-harjoite tapahtuu siten, että osallistuja menee seisomaan siihen paikkaan, joka oli mieleenpainuvin, kivoin tai muuten hyvin merkittävä paikka toiminnan aikana. Tässä paikassa seisova osallistuja, voi ottaa saman asennon, jossa oivallus tapahtui. Jokainen osallistuja kertoo vuorollaan valintansa perustelut. (mt., 148.) Tämän harjoitteen toteuttaisiin osallistujien kanssa niin, että on käytössä koko koulu ja osallistuja vuorollaan menee seisomaan siihen paikkaan, joka oli mielestään mieleenpainuvin. Tässä harjoitteessa tulisi liikuttua koko koulun alueella, jossa myös koulunuorisotyön tekijä on vaikuttanut oppilaiden arkeen.

Harjoitteiden jälkeen ryhmät kokoontuisivat takaisin yhteen, jossa käydään vielä yhdessä koottuja vastauksia läpi toiminnasta. Samalla koulunuorisotyöntekijä antaa palautetta toiminnasta ja ryhmien työskentelystä toiminnan aikana. Ja kuinka koko kokeilun aikana ryhmä on saanut muutosta aikaan luokan dynamiikan kannalta mahdollisesti positiivisempaan suuntaan.

4 LOPUKSI

Tämän opinnäytetyö prosessin tarkoitus oli selvittää Mäntsälän nuorisopalveluille, millaista koulunuorisotyötä Myllymäen koulun henkilökunta toivoo koululleen ja tarkoitus oli edistää yhteistyötä nuorisopalveluiden ja koulun välillä. Lähestyin koulun henkilökuntaa kyselyllä, josta selvisi tämänhetkinen yhteistyö, kuinka sitä tulisi kehittää ja millaista koulunuorisotyötä koulun henkilökunta toivoisi koululleen.

Kyselyn vastauksista laadin analyysin, joka on tämän opinnäytetyön tuotos. Analyysissa tuli ilmi, että koulun henkilökunta suhtautuu myönteisesti koulunuorisotyöhön ja kuinka he toivoivat koulun ulkopuolistakin resurssia. Resurssien puute nousi useasti kyselyn vastauksissa. Koulunuorisotyö onkin tärkeä työmuoto kouluviihtyvyyden ja koulukiusaamisen ennaltaehkäisemiseksi. Koulunuorisotyöntekijä olisi juuri siellä, minne opettajan tai muun koulun henkilökunnan silmät eivät näe, esimerkiksi käytävä, välitunnit, eli juuri oppilaiden siirtymätilanteissa.

Nuorisopalveluiden ja koulun välinen yhteistyö koettiin ristiriitaiseksi; yhteistyö koettiin hyväksi, lukuun ottamatta koronan tuomia esteitä, mutta yhteistyön olemassaolosta ei tiedetty. Yhteistyötä edistäisi se, että nuorisopalvelut tekisivät työtään enemmän näkyvämmäksi ja työntekijät tulisivat toisilleen tutuksi.

Kyselyn analyysin pohjalta nuorisopalvelun oli tarkoitus aloittaa koulunuorisotyön kokeilu heti tänä keväänä 2021. Koulunuorisotyö olisi ollut Myllymäen koulun arjessa mukana koko loppu kevään, aina todistusten jakoon asti. Koulunuorisotyön kokeilua oli tarkoitus arvioida kuukauden koeajan jälkeen yhteisöllisellä toimintapaja -menetelmänä yhdessä niiden oppilaiden kanssa, joihin tämä koulunuorisotyön kokeilu olisi kohdistunut. Valitettavasti koronan tuomat rajoitukset olivat esteenä kokeilun aloittamiselle ja näin koulunuorisotyön kokeilu siirtyi tulevaisuuteen. Tämän myötä jouduin tekemään ratkaisun opinnäytetyöhön, että kirjoitin koulunuorisotyö kokeilun arvioinnista siten, miten olin toimintapajan suunnitellut ja kuinka olisin sen toteuttanut. Toimintapaja suunnitelma sopii hyvin toiminnan arviointiin jatkossakin.

4.1 Pohdinta opinnäytetyöprosessista

Aloitin opinnäytetyön prosessin keskustelemalla nuorisopalveluiden kanssa koulunuorisotyö aiheesta jo ennen kuin opinnäytetyö prosessi oli virallisesti alkanut. Tein aluksi tiedustelua, että saisinko heiltä työparikseni nuoriso-ohjaajan, jolle tekisin selvitystä koulunuorisotyöstä ja hän pääsisi toteuttamaan koulunuorisotyötä lähikoululla. Olen kiitollinen siitä, että nuorisopalveluista suhtauduttiin myönteisesti opinnäytetyöehdotukselleni. Tästä käynnistyi yhteinen projekti.

Yhdessä nuoriso-ohjaajan kanssa suunnittelimme koulun henkilökunnalle kyselyn, jonka myötä nousi opinnäytetyön teoriaosuuteen tärkeimmät käsitteet; koulunuorisotyö, yhteistyö, kasvatuskumppanuus ja ryhmädynamiikka. Teoriaosuuden kirjoittaminen tuntui sujuvan hyvin ja sain käytettyä lähteitä monipuolisesti. Teoriaosuudessa käsittelin niitä keskeisiä asioita, jotka halusin tuoda lukijalle tietoon opinnäytetyön sisällöstä.

Laadin kyselyn kyselymuotoon ja lähetin sen koulun rehtorille, pyytääkseni häntä välittämään kyselyn eteenpäin henkilökunnalle. Aluksi kyselyyn vastaaminen ei tuntunut ottavan tuulta alleen, kunnes myöhemmin lähetin vielä erikseen pyynnön kyselyyn vastaamisesta jokaiselle koulun henkilökunnan jäsenelle, millä olikin vaikutusta kyselyn vastausten määrään. Mielestäni käyttämäni tiedonkeruumenetelmä oli toimiva ja onnistuin saamaan tarpeellisia tuloksia. Kyselylomakkeen tekeminen oli vaivatonta, mutta huomasin lomakkeesta puutteita, jotka pitää ottaa huomioon seuraavaa kyselyä laatiessa.

Kyselyn vastauksista aloin laatimaan analyysia niin, että käsittelin jokaisen kysymyksen omaan ja lisäsin teoriaa tueksi. Analyysin tekeminen osoittautui minulle haasteelliseksi ja yllätyin siitä, kuinka paljon aikaa siihen meni ja kuinka olin aluksi vain koonnut kysymyksen vastaukset yhteen ja olin jo siihen tyytyväinen. Loppujen lopuksi analyysista tuli hyvin laaja kokonaisuus vastausten koonnilla, omilla kehittämisideoilla ja teoriaosuuksilla. Olen tyytyväinen vastauksista ja kehittämisideoista, joita toivottavasti Mäntsälän nuorisopalvelut hyödyntävät jatkossa ja koulunuorisotyö tulisi osaksi heidän toimintaansa.

Aloittaessani opinnäytetyöprosessia, minulla oli jonkinlainen käsitys siitä, mitä koulunuorisotyö tarkoittaa ja mikä on sen merkitys. Opinnäytetyössä syvennyin koulunuorisotyön teoriaan ja sen kokonaiskuvaan tarkemmin. Prosessin aikana opin, että koulunuorisotyö on juuri sen

näköinen kuin koulun henkilökunta toivoo ja minkälainen on nuoriso-ohjaajan osaaminen työssään. Siksi koulunuorisotyö onkin ainutlaatuinen työmuoto. Olen kasvanut prosessin aikana koulunuorisotyön asiantuntijaksi ja kehittynyt ammatillisesti. Opinnäytetyön avulla osaisin lähteä kehittämään koulunuorisotyötä koululla.

Kysyin tilaajalta palautetta opinnäytetyöstä. Sain palautetta siitä, kuinka hyvin olin ottanut huomioon tilaajan toiveita matkan varrella. Tilaaja kokee työni toimivaksi ja aikoo ottaa sen käyttöön suunnitellessa ensi lukuvuotta.

LÄHTEET

Allianssi 2018. Nuorisotyö tuo kouluihin lisää yhteisöllisyyttä. Viitattu 11.2.2021.
<https://www.alli.fi/uutiset/nuorisotyö-tuo-kouluihin-lisää-yhteisöllisyyttä>

Aluehallintovirasto 2015. Koulunuorisotyön käsikirja. Vinkkejä ja työmenetelmiä nuorisotyöntekijälle. Viitattu 23.2.2021. https://www.nuortenkouvola.fi/wp-content/uploads/sites/4/2018/12/Koulunuorisotyö_kasikirja_WEB.pdf

Hoikkala, Tommi & Snell, Anna 2014. Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Hakapaino Oy.

Kiilakoski, Tomi 2014. Koulu on enemmän. Nuorisotyön ja koulun yhteistyön käytännöt, mahdollisuudet ja ongelmat. Helsinki: Nuorisotutkimusseura ry.

KiVa-koulu 2021. Viitattu 2.4.2021. <https://www.kivakoulu.fi/kivaohjelmasta/>

Kolehmainen, Marjo & Lahtinen, Pauliina 2014. Nuorisotyötä koulussa. Yhteisen toimintakulttuurin kehittäminen. Kaarina: Winbase Oy.

Leskinen, Eija 2009. Ryhmä toimimaan. Vinkkejä tutustumiseen, oppimiseen ja yhteistyöhön. Juva: WS Bookwell Oy.

Lämsä, Anna-Liisa 2013. Verkosto vahvaksi. Toimiva vuorovaikutus perheiden kanssa. Juva: Bookwell Oy.

Mannerheimin lastensuojeluliitto a 2017. Mitä kiusaaminen on? Viitattu 9.3.2021.
<https://www.mll.fi/ammattilaisille/kouluille-ja-oppilaitoksille/kiusaamisen-ehkaiseminen/mita-kiusaaminen-on/>

Mannerheimin lastensuojeluliitto b 2021. Kiusaamisen ehkäiseminen. Viitattu 9.3.2021.
<https://www.mll.fi/ammattilaisille/kouluille-ja-oppilaitoksille/kiusaamisen-ehkaiseminen/>

Mannerheimin lastensuojeluliitto c 2021. Ryhmäyttäminen peruskoulussa. Viitattu 8.3.2021.
<https://www.mll.fi/ammattilaisille/kouluille-ja-oppilaitoksille/ryhmayttaminen/ryhmayttaminen-peruskoulussa/>

Mannerheimin lastensuojeluliitto c 2021. Viitattu 2.4.2021.
<https://www.mll.fi/ammattilaisille/kouluille-ja-oppilaitoksille/ryhmayttaminen/>

Myllymäen koulu 2021. Myllymäen koulun arvopohja ja toiminta-ajatus. Viitattu 8.3.2021.

<https://peda.net/mantsala/myllymaki#toggle>

Myllymäenkoulu 2021. Myllymäen koulun arvopohja ja toiminta-ajatus. Viitattu 23.2.2021.

<https://peda.net/mantsala/myllymaki/mka>

Nivala, Elina & Ryytänen, Sanna 2019. Sosiaalipedagogiikka. Kohti inhimillisempää yhteiskuntaa. Tallinna: Gaudeamus Oy.

Norrera, Juhon 2016. Ryhmä oppimaan. Toiminnallisia työtapoja ja tehtäväkehkyksiä. Juva: Bookwell Oy.

Ojasalo, Katri & Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarmo 2010. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: WSOYpro Oy.

Opetushallitus 2021. Yhteisöllisyys. Viitattu 8.3.2021. <https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvattajat/yhteisollisyys>

Rauas, Minna 2014. Pieniä tekoja, suuria asioita. Nuorisotyön eettinen näkökulma. Kaarina: Winbase Oy.

Sarha, Marja-Liisa 2005. Nuorisotyötä koulussa. Nykypaikka Oy: HUMAK.

LIITTEET

LIITE 1: Kysely koulun henkilökunnalle

LIITE 1: Kysely koulun henkilökunnalle

Koulunuorisotyö on nuorisotyön muoto, jossa nuorisotyöntekijä on kiinteä osa koulun viikottaista arkea. Koulunuorisotyö on ennaltaehkäisevää ja yhteisöllisyyttä tukevaa työtä. Seuraavassa kyselyssä nuorisopalvelut tiedustelevat koulunuorisotyön muotoa Myllymäen koululla, josta saa arvokasta tietoa tulevaisuutta varten ja mahdollisiin toimenpiteisiin työn käynnistämiseksi.

Juuri sinun vastauksesi on tärkeä, kiitos etukäteen vastauksistasi!

1. Tiedätkö kuka/ketkä tekevät kunnalla nuorisotyötä?
 - Kyllä, jos tiedät ketkä:
 - En

2. Millaisena koet tämänhetkisen yhteistyön koulun ja nuorisopalveluiden välillä?

3. Millaisesta toiminnasta mielestäsi oppilaasi hyötyisivät?
 - a. Välituntitoiminta
 - b. Tunnetaidot
 - c. Ryhmäytyminen
 - d. Päivystystyö (käytävätyö)

- e. Kasvatustunnit
 - f. Teemallinen toiminta tai osallistava oppitunti
 - g. Muu mikä?
4. Mikä auttaisi luokan dynamiikan kannalta työtäsi?
5. Miten usein haluat nähdä nuoriso-ohjaajan koulussasi viikon aikana?
- a. Usein
 - b. Muutaman kerran
 - c. Ei tarvetta
6. Mille luokalle toivoisit kohdennettavan koulunuorisotyötä?
7. Millainen on hyvä koulunuorisotyöntekijä?
8. Voiko nuoriso-ohjaajasta olla apua koulutyössä?
9. Miten parantaisit koulun yhteisöllisyyttä?
10. Millaisena toivot koulunuorisotyön jatkuvan kokeilun jälkeen?